22 OCAK 1980 SALI 750 KURUŞ

Halkın Gazetesi
Demokrat

Baskı yasalarının görüşülmesine devam edilecek

Polisin yetkilerini arttıran tasarı bugün ele alınıyor

● Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunu'nda değişiklik öngören maddeye MSP ve CHP karşı çıkacak

ANKARA (DEMOKRAT)

Önlemler Paketi adı altında getirilen baskı yasa tasarısının polisin yetkilerini arttıran bölümü Millet Meclisi'nin bugünkü oturumunda ele alınacak.

Polis Yetki ve Selahiyetleri Kanunu'nda yapılması düşünülen değişikliklerde, polisin yetkileri genişletiliyor. Yasa tasarısında yer alan değişikliklere göre, tasarı aynen yasallaştığında polis gelişigüzel kimlik sorabilecek ve arama yapabilecek. Tasarıya eklenen bir fıkra ile, de polis "Toplumda, tedirginlik, korku ve dehşet meydana getirmek, sırf kamu düzenini bozmaya veya milli güvenliği sarsarak, devleti veya rejimi tehlikeye düşürme amacına yönelik şiddet eylemlerinin yapılabileceğine ilişkin kesin belirtilerin elde edilmesi halinde, olayların muhtemel faillerini ve suçta kullanılacak alet ve eşyaları ele geçirmek üzere il sınırları içinde valilerin ilçe sınırları içinde kaymakamların emriyle, suç-

(Devamı 7. Sayfada)

HAŞİM PAŞA ÇOK YAŞA...

Dursun AKÇAM

Okullar üç gün öncesinden 23 günlük tatile girdi. Milli Eğitim Bakanlığı yönetmeliklerinde böyle bir tatil yok. Şubat tatili öne alındıysa onun da süresi 15 gün, 23 değil. Araya giren bayram seyran da yok. Öyleyse bu tatil neyin nesi? ...

Gerekçe olarak yakıt yokluğu öne sürülüyor. O zaman dersler neden normal süresi içinde 15 gün sonra başlatılmaz? Yoksa Milli Eğitim Bakanı, "mazot"un 23 güne ancak gelebileceğini mi hesap etmiş? ... Şu "mazot" denen nesne yalnız okullarda mı yok, devlet dairelerinde, fabrikalarda da yok. Eğer bu bir gerekçeyse tüm kamu personelini, işçileri de izine çıkartarak ülkeyi baştan başa tatile sokmamız gerekmez mi? Okullarda üşüyen çocuklara acıdığımızı söylemek de bugünkü "manzarayı umumiye" karşısında pek gülünç olur. Çocuklarımızı soğuktan önce faşist cinayetlerden, topluca gözaltına almalardan, hapishanelerden kurtaralım bir. Okulda üşüyen öğrenci buzdolabına dönen evin de mi ısınacak? ...

İşin içyüzü ne odun, kömür, ne de mazot yokluğu, okullarda öğretmen yokluğudur bir, "Öğretmenlerimiz isteriz" diyerek direnen öğrencilerin, öğrenci velilerinin varlığıdır iki... Cümle alemin bildiği bu iki gerçeği Milli Eğitim Bakanı neden saklar, söylemez? ... Bir devlet adamı yaptığı başarılı işlerden onur duyar ancak. Eğer bir "tevazu" değilse, biz bu davranışını sayın Fersoy'a yakıştıramadık doğrusu...

Gelmiş geçmiş Milli Eğitim Bakanlarından bazıları, "öğretmen kıyımcısı" olarak anılırlar. Sayın Fersoy, hükümetin yüz günlük programının ilk kırk gününde öğretmen kıyımına öğrenci kıyımını da ekleyerek seleflerini imrendirecek bir aşamaya ulaşmıştır.

Aslına bakılırsa okullar çok öncesinden tatil sayılırdı. Sonuncusu "resmi" bir kılıf, ya da cankurtaran simidi. Eğitimin yığın yığın sorunları ortada dururken göreve başlayan Milli Eğitim Bakanının ilk işi öğretmenlerin yakasına yapışmak mı olmalıydı? Ona "anarşist", buna "bölücü", ötekine "komünist" diyerek kör—topal yürümekte olan eğitim, öğretim eylemini hepten çıkmazın içine sokmak neden? .. Ve arkasından binlerce öğretmeni görevden almak, öğrencileri sokağa salmak sonra da sıkıyönetimin yasakları arkasına saklanmak...

Maraş olaylarına gösterilen tepkiler, Milli Eğitim Bakanını neden bu denli öfkelendirdi bilinmez. Yüzlerce suçsuz insan yaşlı, genç, faşist saldırılarda katledilmemiş miydi? Yetim kalan bebeler, gözü yaşlı analar, babalar ve sönen ocaklar...

Bu kitle "katliamı"nın adına öğretmenler, masum "toplumsal olaylar" diyerek sevimli mi göstereceklerdi yani? Sevsinler böyle "toplumsal" olayları...

Bir Milli Eğitim Bakanı düşünün ki öğretmenleri karşısına almıştır, öğrencileri, öğrenci velilerini karşısına almıştır. Ve de öğretmen ve öğrenci kıyımından başını kaldırarak eğitim, öğretim işleriyle, eğitim programıyla ilgilenmeye hiç mi hiç fırsat bulamamıştır. O zaman nedir bu Milli Eğitim Bakanlığının hikmeti varlığı? Öğretmensiz, öğrencisiz eğitim mi olurmuş? ...

Sonucu televizyonun bir reklamına uyarlayarak noktalayalım. Yüz günlük hükümet programının ilk kırk gününde on bin öğretmen hemen açıkta, otuz bin öğretmenin dosyası işlemde, öğretmen örgütleri dünden kapalı, ilk ve ortaöğretim okulları hemen tatil, üniversite, yüksek okullar Şubat ayında.. Bu zamanda böyle ucuz eğitim nerede görülmüştür? Milli Eğitim Bakanlığı rahaaaat....

Zamanın eğitim bakanı Haşim Paşa yıllar öncesinden, "Şu okullar olmasa eğitim öğretim işleri hiç de zor değil..." dememiş miydi?

Haşim Paşa çok yaşa.

AP ve CHP'de huzursuzluk büyüyor

ANKARA (DEMOKRAT)

CHP—AP koalisyonu isteminin muhtıra ile desteklenerek gündeme gelmesi iki büyük partiyi karıştırırken, huzursuzluğun da büyümesine yol açtı.

Komutanların uyarı mektubunun açıklanmasından sonra Demirel ve Ecevit'in başbaşa vererek 5 saat görüşmeleri beklenen yakınlaşma yerine, partilerdeki iç muhalefetin sertleşmesini beraberinde getirdi. Bu arada iki partinin merkez kanatlarının gizli görüşmelerle diyalogu koparmamaya çalıştıkları öğrenildi.

CHP—AP koalisyona gidilmesi ya da en azından iki partinin baskı yasaları ve Anayasa değişikliği konularında yakınlaşması yolundaki, çaba ve girişimlerin, partilerdeki tepkilere yolaçmasının liderlerin gruplarına, hakim olma yolunda sert tutum takınmalarına ne-

(Devamı 7. Sayfada)

TÜRK-İŞ, en az geçim ücretinin yeniden belirlenmesini istiyor

ANKARA (DEMOKRAT)

Asgari ücretin yeniden saptanması konusunda Türk—İş'in çalışmalar yaptığı ve yeni yılda yeni asgari ücret istediği öğrenildi.

Türk—İş Genel Sekreteri Sadık Şide, Demokrat muhabirine verdiği demeçte, şubat ayının ikinci haftasında yapılacak hükümet Türk—İş görüş-

(Devamı 7. Sayfada)

Anadolu Ajansı Olağanüstü Genel kurulu 4 Mart'ta toplanıyor

ANKARA (ANKA)

Anadolu Ajansı Olağan Genel Kurulu, bilançosunu görüşmek üzere 4 Mart 1980 günü toplanacaktır.

(Devamı 7. Sayfada)

ABD'nin Tayland'a da tank göndermeye hız verdiği bildirildi

Carter: Pakistan'ın güvenliği için eyleme geçebiliriz

Carter...

● ABD Başkanı, 1959 yılında imzalanan anlaşma gereğince, Pakistan'la dayanışmayı arttıracaklarını, söyledi

WASHINGTON (AJANSLAR)

Başkan Carter, Afganistan'a Sovyet müdahalesi karşısında Pakistan'ın güvenliğini korumak üzere, askeri tedbirler almaya hazırlandıklarını söyledi.

Televizyonda yaptığı konuşmada, Carter, Pakistan ile 1959 yılında imzalanan anlaşma gereğince, gerekirse askeri yardım da dahil olmak üzere her türlü dayanışmayı göstereceklerini kaydetti. Buna ek olarak, Hint Okyanusu'nun kuzeyinde ve Basra Körfezi bölgesinde, Amerikan Deniz Kuvvetleri varlığının arttırılacağını bildiren ABD Başkanı aynı

(Devamı 7. Sayfada)

BÜLENT ERSAY'IN GÖRÜLMEMİŞ RESİMLERİ

HASRET

HABERİN İÇİNDEN

Darbe müdahale yöntemi

Carter'in 1959 tarihli Pakistan-Amerikan ikili anlaşmasına dayanarak, gerektiğinde Pakistan'a asker yollayabileceğini açıklaması, yine 1959 yılında Türkiye ile Amerika arasında imzalanan ve bir "çağrı" üzerine

(Devamı 7. Sayfada)

Türk dış politikası yarın TBMM'de tartışılacak

ANKARA (DEMOKRAT)

Türk dış politikasıyla bölgede gelişen son siyasal olaylar Millet Meclisi Genel Kurulu'nun yarınki birleşiminde geniş biçimde tartışılacak.

Bilindiği gibi MSP bu konuda genel görüşme açılmasını istemiş, danışma kurulunun özel gündem önerisi genel kurulca benimsenmişti.

Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen Genel Kurul'da Türkiye'-

(Devamı 7. Sayfada)

Afganistan, İran, Pakistan'daki gelişmeler ele alınacak

Milli Güvenlik Kurulu toplanıyor

ANKARA (DEMOKRAT)

Milli Güvenlik Kurulu, Cumhurbaşkanı Fahir Korutürk'ün başkanlığında bugün toplanarak, 18 Aralık'tan bu yana gelişen iç olaylarla, Ortadoğu'daki son durumu gözden geçirecektir.

Milli Güvenlik Kurulu toplantısında, Afganistan İran ve Pakistan'daki gelişmelerle, giderek tırmanan savaş olasılığının ele alınacağı ve hükümete izlenecek tutum konusunda tavsiyelerde bulunulacağı bildirildi. Kurulun ayrıca 18 Aralık'tan bu yana iç olaylardaki gelişmeleri değerlendireceği ve "uyarı mektubu"nda belirtilen kaygı ve istekleri geniş ve açık olarak tartışacağı öğrenildi.

Milli Güvenlik Kurulu-

(Devamı 7. Sayfada)

ÇALIŞKANLAR MAHALLESİ HALKI BASKI VE ZULMÜ ANLATIYOR

Röportaj: Mehmet GENÇ

(2)

'Onlar polis değildi, komandoydu Allahıma'

● "Üç polis tanıdım. Evleri numaraliyerek gidiydiler

Burası...burası değil diye..
Köşeye gelince
"buradan aniden, saldırak"
dediler...
"İsim istediler, vermedim.
Sonra dövdüler.
Sırtıma vurdular dipçikle.
Banyoda yatırdılar
suların içinde...
"O bana vuran yok mu,
papaz gibi. Saçları uzun,
boyu uzun, bıyığı da
gelmiş.."

Bir sabah erkenden alıp götürdüler anaları ile babalarını.. Babaları tam 5 gün sonra geldi. Ama ana Müsebbe Yakarı bırakmadılar hâlâ....

Polis Haydar Çetin "Kurtarılmış bir bölge"de oturuyorsun diye gözaltına alındı... Şimdi anası Ayşe elinde fotoğrafı onu bekliyor.

HABERİ 5. SAYFADA

Kızılcahamam'da memur ve öğretmenler üzerindeki baskılar yoğunlaşıyor

(DEMOKRAT)

Ankara'nın Kızılcahamam ilçesindeki öğretmenler ve memurlar üzerindeki baskı ve sürgünlerin yoğunlaştığı ilçede sık sık bildiri dağıtan faşistlerin yeni saldırı ve tertipler düzenlemeye çalıştığı öne sürüldü.

Kızılcahamam'da çalışan 35 memurun çeşitli yerlere sürgün edilmesi istemiyle ilgili, bakanlıklara bir liste verildiği ve bu listede isimleri yer alan 6 TÖB—DER üyesi öğretmen başta olmak üzere 8 kişinin sürgünlerinin çıkartıldığı belirtildi. Geriye kalan 28 kişinin sürgün kararlarının ise bu günlerde açıklanmasının beklendiği bildirildi. Sürgüne gönderilen 8 kişinin görevleri ve isimleri şöyle:

"Kızılcahamam Lisesi'nde müdür Halil Aslan, öğretmenler, Raziye Dağtekin, Yurdakul Yıldız, Sezai Tolunay, Şeref Ruhi Aydın, Yetiştirme Yurdu Müdürü Hicabi Sezer ve Halk Eğitim Müdürü Erol Gökalp.."

Sürgüne gönderilen öğretmen ve memurlar, sürgünlerin AP İlçe Başkanı Durali Acar'ın hazırladığı raporlara göre yapıldığını ve Ankara Mil-

(Devamı 7. Sayfada)

Topluca okula giden devrimci öğrenciler polisçe dağıtıldı

ANKARA (DEMOKRAT)

3 yıldır okullarına topluca gelip giden Beşevler Bölgesindeki 6 yüksek okul ve 6 Lise'nin öğrencileri dün sabah polis ve jandarma tarafından dağıtıldı.

Öte yandan Ankara Üniversitesine bağlı Fen Fakültesi'nde yakıt yokluğu nedeniyle öğrenime 24 Ocak'a kadar ara verildiği öğrenildi.

Uzun bir süreden beri faşistlerin engellemesi yüzünden öğrenimin güç koşullarda sürdürülebildiği Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi'nde yakıt yokluğu nedeniyle öğrenime 24 Ocak'a kadar ara verildiği öğrenildi. Fen Fakültesi'ndeki devrimci öğrenciler, bu kararın öğrenimi engellemek isteyen faşistlerin zorlamasıyla alındığını öne sürdüler.

Öte yandan 3 yıldır okullarına Fen İşlerindeki boş alanda birikerek topluca gelip giden, Yüksek Teknik Öğretmen Okulu, Anadolu Eczacılık, Endüstriyel Sanatlar Yüksek öğretmen Okulu ve aynı bölgede bulunan 6 lisenin öğrencileri dün sabah toplanma saatinde polis ve jandarma tarafından dağıtıldılar. Sabahın erken saatlerinde öğrenciler toplanmadan alanı işgal eden polis

(Devamı 7. Sayfada)

Öğretmenlerini isteyen ilkokul öğrencileri coplandı

ANKARA (DEMOKRAT BÜROSU)

Kahramanmaraş katliamını protesto ettikleri gerekçesiyle görevden alınan öğretmenlerinin göreve iadesini isteyen bir grup ilkokul öğrencisi ve veli, dün saat 13.00'de Milli Eğitim Bakanlığı önünde toplanarak gösteri yaptı.

Tuzluçayır Mahallesi'nden geldikleri bildirilen öğrenci ve velilerin protesto eylemi, polis tarafından dağıtıldı. Bu arada güvenlik güçlerinin "Öğretmenlerimizi isteriz" şeklinde slogan atan ilkokul öğrencilerini copladıkları görüldü.

Polisin "korsan gösteri" yapan ilkokul öğrencileri ile velilerini dağıtırken bir kısım velinin gözaltına alındığı ve soruşturma için emniyet müdürlüğüne götürüldüğü bildirildi. Gözaltına alınanların bindirildikleri polis otolarında dövüldükleri ileri sürüldü.

Faşistlerin bildirisini almak istemeyen işçi öldürüldü

● GAZİ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ ÖĞRENCİSİ ORHAN BİCAN, SİLAHLI SALDIRI SONUCU ÖLDÜ.

● MHP ELMADAĞ İLÇE BAŞKANI OSMAN PEHLİVAN, İKİ DEVRİMCİYİ KURŞUN YAĞMURUNA TUTTU.

● ADANA ZİLLİDEDE CADDESİ'NDE İKİ GRUP ARASINDA ÇIKAN SİLAHLI ÇATIŞMADA 4 İŞÇİ YARALANDI.

● ZONGULDAK'TA FAŞİSTLER ZEKİ ÇAKIR ADLI DEVRİMCİYİ ÖLDÜRDÜ.

HABERİ 4. SAYFADA

AKLA KARA

EMİL GALİP SANDALCI

"büyümez ölü çocuklar"

Yerde, halının üzerindeki gazeteden bakıyordu. Yakası açık gömleği, kolsuz kazağı, kısa kesilmiş saçları ile, bir oğlan çocuğu sandım önce. "Ne yapmış ki gazetede iki sütun eninde fotoğraf olmuş?" diye meraklanarak eğilip baktım ki... ölmüş.

"JANDARMA ERİ TARAFINDAN VURULAN ORTAOKUL ÖĞRENCİSİNİN CENAZESİ KALDIRILDI"

diyordu fotoğrafın altındaki haber başlığı.

Gerisini bir çırpıda okudum:

"Önceki gün Maltepe Gülsuyu Ortaokulu'nda (....) jandarma eri,yazılı sınavı erken bittiğinden iki arkadaşı ile birlikte sınıftan çıkan Canan Beyoğlu'na sınıfa girmesini söyledi. Canan da sınavının bittiğini. sınıfa girmesi için bir sebep olmadığını belirtti, (....) jandarma inzibat eri, sınıfa girmemesi halinde vuracağını söyledikten sonra, silahını ateşleyerek vurdu. (....) Öldürülen kız öğrenci Canan Beyoğlu'nun cenazesi dün...."

Kız öğrenci? Yukarıya, fotoğrafa döndüm:

Yakası açık gömlek bluz, kolsuz kazak ise okul üniforması olmuştu. Saçlar gene kısaydı. Ne de tatlı yüzlü bir çocuktu.

Kuşkusuz, büyüyünce bir güzel kız olacaktı.
Oysa, ölü çocuklar büyümezdi ki:
"Hiroşima'da öleli
oluyor bir on yıl kadar
yedi yaşında bir kızım
büyümez ölü çocuklar"

Canan Beyoğlu okumuş muydu Nazım Hikmet'i?

X X X

Bu Canan çocuklar, okulları önünde yerlere yatırılan öğrenciler, ölen yüzlerce genç, tutukevlerindeki binlerce insan, tren-uçak-otobüs kazalarında yitirilenler, yananlar, zehirlenenler, Mehmet Baydar'dan Yılmaz Çolpan'a ve Los Angeles'ten Paris'e öldürülen dış temsilciler, işkenceler, dayaklar, Tanilli'ler, Doğan Öz'ler, Bedrettin Cömert'ler, Abdi İpekçi'ler, Karafakioğulları, Ümit Doğanay'lar, Tütengil'ler, Hakkari'den Beytüşşebab'a yürüyerek giderken çığ altında kalan öğrenciler ve bunca içtensizlik, beceriksizlik, iki yüzlülük, dam üstünde saksağanlık, vurdumduymazlık.

Bu günlerde, eş-dost karşılaşınca; "Nasılsın?" demiyorlar mı? Cümle cinler başıma üşüşüyor. Aklıma "Deniz kızı girmiş düşünceme/ Ben iflâh olmam" diyen bir kılıç balığı düşüyor.

Ozan Halim Şefik'in "Bu bir kılıç balığının öyküsü/ Yazılmasa da olurdu/ Ama bizi yeni sulara götürecek akıntı durdu" diye başlayan şiirinde balıkçıların ağına dolanan kılıç balığı:

"Atın beni mor kuşaklı bir takaya götürün.
İri gözlerimde keder
Kılıcımda hüzün
Satın beni satın beni
Rakı için" der.

X X X

İçin. Zehir tadı vermezse...

MÜCADELE GÜNLÜĞÜ

22 OCAK

1961 - İşçi Sendikaları Birliği, mensucat işkolunda, işçi tensikatını protesto amacıyla bir kapalı salon toplantısı yaparak grevin yasallaşmasını istediler. Ayrıca grevin bir amaç değil, amaca giden yolda kullanılacak bir araç olduğunu belirttiler.

1969 – TEKSİF GREV KARARI ALDI

TEKSİF Sendikası, Sümerbank'a bağlı 39 işyerinde grev kararı aldı. İstanbul Defterdar Yünlü Dokuma Fabrikasında grev kararı uygulanmaya başlandı. Aynı gün 7 fabrikada çalışan 2 bin işçi daha greve katıldı.

1977 – DENİZLİ, MERSİN VE GİRESUN'DA MİTİNGLER DÜZENLENDİ

TÖB–DER, TÜM–DER, TÜTED tarafından Denizli, Mersin ve Giresun'da "Ekonomik Demokratik Haklar" miting ve yürüyüşleri düzenlendi.

Mitinglerde memurlara da grev ve sendika hakkı istendi. Mitinglere Denizli'de 30 bin, Mersin'de 40 bin kişinin katıldığı bildirildi. Miting ve yürüyüşlerde konuşmacılar, MC hükümetini kınayarak, işçi memur ayrımının suni olarak yaratıldığını savundular.

1977 – İSTANBUL'DA FAŞİZMİ PROTESTO MİTİNGİ YAPILDI

İstanbul'da düzenlenen "Faşizmi, siyasi cinayetleri, işkenceleri protesto" miting ve yürüyüşüne çok sayıda demokratik kuruluş katıldı. Mitingin sona ermesinden sonra polisler gerekçesiz olarak mitingde görevli olarak bulunan gençleri gözaltına aldılar.

1978 – Kayaş'ta devrimcilerin devam ettiği bir kahve faşistlerin taşlı sopalı saldırısına uğrayarak tahrip edildi. Olayın ardından çevre halkının yörede bulunan Kayaş Ülkü Ocakları Derneği'ni tahrip ettiği bildirildi. Daha sonra halk, faşist saldırıları protesto eden gösteriler yaptı. Polis saldırıları protesto edenlerden 9'unu gözaltına alırken bir devrimci işçi de başından ağır yaralandı.

1979 - HASAN ÇAKMAK

Tunceli'nin Mazgirt ilçesi Oymadal köyünde görevli devrimci öğretmen Hasan Çakmak ölü olarak bulundu. Hasan Çakmak bir hafta önce kaçırılmıştı.

GÜNÜN YAZISI

"Hatasız kul olmaz..."

Cihan ATEŞ

Eminönü'nden Boğaz'a kalkan bir vapur vardır.

Her gün saat onu yirmi geçe dedin mi kalkar..

Eğer unutamayacağınız bir gezinti yapmak istiyorsanız, salık veririm, siz de bilet alın.

Eğer sevinmek istiyorsanız hiç yoktan, salık veririm, kaçırmayın..

Eğer Boğaz'ın anlatılmaz güzelliğinde düşünmeye koyulmak mutlu edebilecekse sizi salık veririm, bir deneyin...

Eğer yeşile hasretiniz ve Boğaz'ın o insanı saran ağır sessizliğini yaşamak istiyorsanız, bir gün olsun kopun, kentin gürültüsünden..

Eğer seviyorsanız, mutlaka alın sevdiğinizi yanınıza, öylesi daha doyumsuz olur yolculuğun...

Ve eğer vapuru beklerken iskelede, kasetçi barakalarından yükselen "Hatasız Kul Olmaz" şarkısı sizi düşündürecekse, salık veririm, siz de bilet alın.

Eminönü'nden Boğaz'a kalkan bir vapur vardır.

Baktınız mı anlarsınız, budur dersiniz saat onu yirmi geçe Boğaz'a kalkan vapur.. Koyuldu mu denize, açıldı mı Boğaz'a nasıl da yalpalar durur, bir Anadolu tarafına , bir Avrupa tarafına... Bir sevdiğim vardı, 'dilenci' sözdüğünü anımsamamıştı da 'çingene ' demişti adına...

Eğer siz de anımsamak istiyorsanız böylesi sıcacık bir anıyı, siz de alın biletinizi.

Eminönü'nden Boğaz'a kalkan bir vapur vardır.

Saat onu yirmi geçe kalkar, yaklaşık iki saat sonra gider, en son Anadolukavağı'nda durur. Anadolukavağı sevginin son durağı gibidir. Asıl önemlisi, Anadolukavağı'ndan Eminönü'ne geriye dönüş, sevginin tükenişi gibidir... Sevginin tükenişi de olsa geriye dönüş, gidin, siz de bir deneyin...

Eminönü'nden Boğaz'a kalkan bir vapur vardır.

Her gün saat onu yirmi geçe kalkar...

Bir an için unutun ne yazdımsa tümünü... Ne o güzelim gezinti özlemini, ne de hiç yoktan sevinmeyi... Bırakın bir tarafa... Bırakın Boğaz'ın anlatılmaz güzelliğinde düşünmeye koyulmayı.. Kafanız takılmasın insanı saran o ağır sessizliğine Boğaz'ın .. Sıyrılın soyutlanın sevgilinizden. Anılarla da avunmayın. Ne derlerse desinler, Eminönü'nden Boğaz'a kalkan vapur...İster 'dilenci' desinler ister 'çingene' .. Doğrudur belki de Anadolukavağından Eminönü'ne geriye dönüşün sevginin tükenişi olduğu. Tamam, hepsi tamam.. Ama, bırakın bir tarafa bütün bunları...

Gelin, bu günden tezi yok Eminönü'nden Boğaz'a kalkan vapura hep birlikte binelim. Açılalım Boğaz'a, yudum yudum hesaplaşmaya koyulalım kendi kendimizle.... Aydınca, namusluca kaçamak yapmadan tartıp biçelim.. İçe kapanık, bencilce yaşama sevinci aldatmacalarını bırakarak soralım, sorgulayalım kendi kendimizi.. Yargılayalım, her gün yeniden tekrarlanan faşist katliamlara olan suskunluğumuzu.. Yargılayalım her türden kölelik anlaşmaları karşısındaki suskunluğumuzu..Yargılayalım bir bir çıkarılan baskı yasalarına olan suskunluğumuzu.

Ve bir kez daha düşünelim koyu koyu, nereden geldik, neredeyiz ve ne yapmalıyız diye... Aydınsak eğer, aydınlığımızı bilelim, sorumluluğumuzun gereklerini yerine getirelim. Geç kalmış değiliz daha...Hatalıysak eğer, hatamızı görelim, hatamızın bilincine varalım.. Evet, "Hatasız Kul Olmaz.." Yeter ki, geç kalmadan kavrayalım hatamızı...

Unutmayın sakın. Gecikmeyin, saat onu yirmi geçti mi kalkar Boğaz'a giden vapur...

NEVZAT GÖKÇEN
(1954.....)

Emekçi halkın kurtuluşu için verdiği onurlu kavgada 14 Ocak 1978 günü faşistler tarafından katledildi. Ölümünün 2. yıl dönümünde saygıyla anıyoruz.

KUTLUBEY DEVRİMCİ YOL taraftarları

Demokrat 264

FORUM

İmar uygulamalarında ortaklık payı

TULÛİ SÖNMEZ
HUKUKÇU

Belediyelerin işlevi, yasalarla belirlenmiş olan çok sayıdaki kamu hizmetlerini gerçekleştirmektir. Ancak bilindiği üzere, belediyelerimizin de diğer kamu idarelerinde görüldüğü gibi, kamu hizmetlerini yürütmekte karşılaştığı en büyük güçlük parasal olanıdır.

Bu kamu idareleri bütçe darlığı yüzünden kentlerin içinde hemen her mahallenin gereksinimi olan ufacık bir çocuk parkını, kentin nefes alabileceği yeterli yeşil alanları, yollar vb. kamu hizmetleri için gerekli alanları açabilmek olanağından yoksun bulunmaktadır.

Belediyelerin yüklendikleri işlevleri yerine getirmekte kendilerine yeni gelir alanları aramaları bir zorunluluk olarak ortaya çıkmıştır. Kentlerde yaşayan halk yığınlarının seçimleri ile işbaşına gelmiş olan belediye idarecileri üzerlerine düşen işlevleri yerine getirmemelerine neden olarak, arsa kamulaştırmak için yeterli mali güce sahip olmadıklarını ileri sürmekle yetinemezler. Gelirlerini arttırma çabaları salt yeni yasa düzenlemeleri talebiyle sınırla kalmamalı, mevcut yasalara da olabildiğince işlerlik kazandırılmalıdır. Burada amaç, halka, kamuya hizmet sağlamaktan gayri bir görevi olmayan belediyelerin mali sorunlarını azaltacak, böylelikle kamusal hizmetleri daha kolayca yürütebilecek yasa hükümlerini tanıtabilmektir.

Bu amaçla, İmar Kanunu'nun 42. maddesini (1) halk için çalışma gayesiyle yola çıkan belediyelere yol göstermek için açıklamayı gerekli görüyoruz. Bu yasanın 42. maddesinin espirisi olan belediyelerce "düzenleme ortaklık payı' alınması ya iyi bilinmediğinden ya da yorumu tam yapılamadığından belediyelerin kamu yararına kullanım alanları bulmalarındaki zorlukları aşmalarında uygulanmamaktadır. Yazımızın bundan sonraki gelişimi teknik olarak sürmekteyse de, belediye yetkililerine ve uygulayıcılara halktan yana hizmet geliştirilmesinde yardımcı olacaktır.

Bu madde nedir ve imar uygulamaları açısından belediyelere ve daha da önemlisi kentlerde yaşayan vatandaşlara , kısaca kamuya sağlayacağı yararlar nelerdir —Bunlar şöyle açıklanabilir.

İmar Kanunu'nun 42 maddesinin amacı:

a) İmar hududu içindeki (2) binalı veya binasız arazi ve arsaların, plan (3) mevzuata uygun bir şekilde inşaata veya tespit edilmiş olan diğer kullanma şekillerine elverişli duruma getirilmesi amacıyla düzenlenmesi (madde 42. a)

b) Belediyelerce düzenlemeye tabi tutulan arazi ve arsalarda, yapılan düzenlemeler dolayısıyla meydana gelen, 'değer artışları' karşılığında, düzenlenen arsa veya arazilerin yüzölçümlerinden % 25'e kadar 'düzenleme ortaklık payı' alınması (madde 42.b, yönetmelik madde 3.f.)

c)'Düzenleme Ortaklık Payları' olarak ayrılan alanların, düzenlemeye tabi tutulan yerlerin gereksinimi olan yol, meydan , park, otopark, çocuk bahçesi ve yeşil saha gibi, umumi hizmetlerden başka bir maksatla kullanılmaması. (Madde 42. 3. paragraf)

Özetle, İmar Kanunu'nun 42. maddesinin amacı, imar planla gereği umumi hizmetlere yani kamuya ayrılan yerlere rastlayan özel kişilerle, kamu kurumlarına ait arsalardan bu hizmetlerden kullanılmak üzere ve bu arsaların değerlenmesi karşılığı olarak, en fazla % 25'e kadar olan bir miktarının bedelsiz olarak alınarak, yapılan düzenleme sonucu, geri kalan arsa veya arazinin imara elverişli parsaller halinde sahipleri adına tapuya tescilidir.

—Belediyelerce 42. maddeye göre yapılan düzenlemelerde alınan düzenleme ortaklık payı, imar düzenlenmesi dolayısıyla meydana gelen değer artışı karşılığıdır. (Alt yapı ve belediye hizmetlerinden yoksun düzensiz bir arazi bu hizmetlerle donatılmış bir imar parseli haline gelmiş olacaktır.)

—42. maddeye göre yapılacak düzenlemelerin amacı, düzenleme sahasına giren kadastro veya varsa eski imar parsellerinin imara elverişli duruma getirilmesidir.

42. Madde uygulamalarında yetkili idare ve idari işlemlerle ilgili hükümler:

42. madde uygulamalarına konu teşkil eden 'düzenleme sahaları' İmar Kanunu'nun 30. maddesinde açıklanan, 4 yıllık imar programlarında yer alan sahalara öncelik tanımak üzere, lüzum ve ihtiyaca göre, belediye encümenlerince seçilir. (42. Madde Yönetmeliği Madde 4)

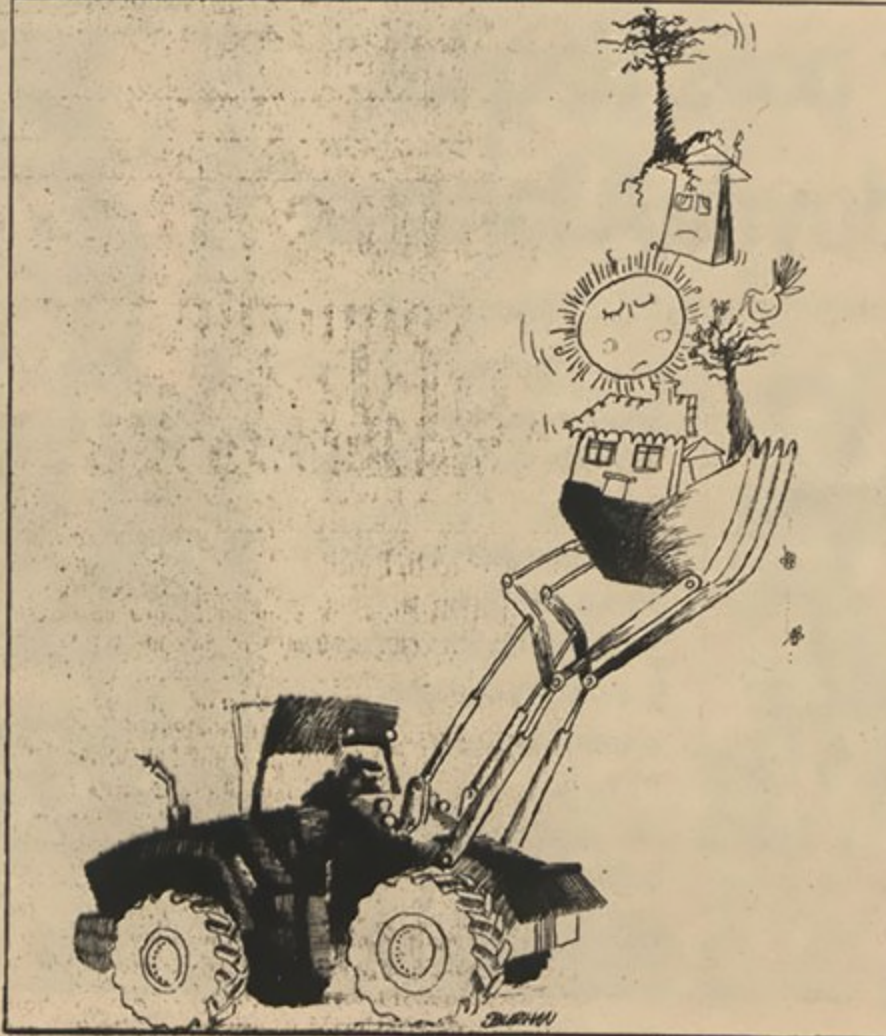
Bütün buraya kadar açıklanan yasa, tüzük yönetmelik hükümlerinden de anlaşılacağı gibi, İmar Kanunu'nun 42. Maddesi, gerek belediye idarelerine gerek İmar Planı uygulayıcılarına, planların gerçekleştirilmesinde büyük yararlar sağlayacak bir yasa maddesidir.

Önce % 25'e kadar düzenleme ortaklık payı olarak arazi alınması (ki bu oran birçok batı ülkesinde % 40'a kadar çıkmaktadır). İmar planlarını yürütmek zorunda olan belediyelerin sırtına yüklenen mali külfeti bir oranda hafifletmektedir.

Ayrıca, 42. madde uygulaması, hem maliklerin elinde bulunan düzensiz ve bu nedenle değeri az olan arsa ve arazilerin, düzenli ve belediye hizmetleri ile donatılmış hale getirilmesi suretiyle değerlerinin artmasını, hem de imara elverişli parseller teşkili suretiyle sağlıklı ve düzenli bir kentleşmeyi sağlamaktadır.

Ve son olarak da, düzenleme alanı içinde kalan parsellerin tapu kayıtlarına konan şerhlerin getirdiği kısıtlamalarla imar plan ve programlarının uygulamada anlaşmazlıklara yol açmayacak sağlıklı ve düzenli bir biçimde yürütülmesi sağlanmış olacaktır.

Tüm bu özellikler gözönünde tutulacak olursa İmar planlarını yürütecek olan idarecilerle, diğer ilgililer için İmar Kanunu'nun 42.Maddesi'nin ne derece önem taşımakta olduğu ve bu maddenin gerekli dikkat ve özenle yürütülmesinin getireceği yararlar açıkça görülecektir.

DİP NOTLAR

(1) İlgili mevzuat hükümleri

I— 1605 sayılı kanunla değiştirilen 6785 sayılı İmar Kanunu'nun 31, 37, 39, 42, 43, ve 45. maddeleri.

II— 23.3.1973 gününde yürürlüğe giren "İmar Kanunu'nun 42. maddesi uyarınca yapılacak Arazi ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmelik"

III-4/9153 sayılı İmar Nizamnamesi (Madde 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37.

IV—"6785 sayılı kanunun 14. maddesine göre Fen Adamlarının Selahiyetlerini ve belediyelere karşı Deruhte Edebilecekleri Fenni Mesuliyet Hudutları Hakkında Talimatname'nin 3,4, ve 5. maddeleri (1.3.1960 gün, - 10445 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.)

(2) İmar Hududu: (İmar Nizamnamesi Madde 16) İmar Hududu bu nizamname de tarif edilen nazım plan hudutlarıdır. Ancak bu nizamnamenin 21. maddesine göre tespit edilen şekilde nazım plan olmayan yerlerde bu plan hazırlanıncaya kadar belediye hududu addedilir."

(3) Yasada sözü geçen 'plan' deyiminin kapsamı şudur: 42. Madde İmar Planları yani İmar Kanunu'nun 27 ve 29. maddelerine göre, 'nazım planı' ve 'tatbikat planları' yapılarak imar adaları teşekkül ettikten sonra, tatbikat planlarının da üzerine çizili olduğu halihazır harita üzerine, düzenleme alanında aplikasyonu gereken bütün detaylar geçirilerek , uygulama haritaları düzenlenir. Parselasyon haritaları bu uygulama haritalarına göre yapılır ve yasada sözü geçen 'plan' terimi bütün bu düzenlemeleri kapsar.

Demokrat OKURLARINDAN MEKTUPLAR

Öğretmen mücadelesi devam ediyor

Ezilen yoksul halkımızın bir parçası olan öğretmenlerin, faşizme, hayat pahalılığına, sömürüye ve zulme karşı yürüttüğü onurlu mücadele bugün de sürüyor.

24 Aralık direnişine katıldıkları için açığa alınan, sürülen ve kıyılan binlerce öğretmen var. İktidar bizi açığa alarak yıldırabileceğini zannetti. Başaramayınca ilkel yollara başvurdu, oyun tezgâhlamaya kalkıştı.. Ve daha da ileri giderek, TÖB-DER'in kapatılmış olması nedeniyle devrimci demokratik öğretmen hareketinin dağıldığı izlenimini yaratmaya çalıştı.

Açığa alınmalar nedeniyle, velilerin ve öğretmenlerin gösterdiği haklı tepki, Demirel hükümetini, yeni yollar aramaya sevketti. Bunların en çirkini, öğretmenlerin "pişmanlık dilekçesi" vermeye zorlanmaları idi. Milli Eğitim Bakanı, müdürlükler ve kaymakamlıklar aracılığıyla çirkin bir kampanya başlattı. TÖB–DER'lileri yalnızlaştırmak için, "yüzlerce dilekçe verildi" şeklinde propaganda yaptırdı.

Ama TÖB–DER'liler bu oyunu çabuk bozdular. Biz, İstanbul'da görevliyken açığa alınan devrimci öğretmenler olarak komiteler kurduk, tüm arkadaşlarla dayanışma içine girdik.

24 Aralık direnişine katılan öğretmenlerin uğratıldıkları bu haksızlıklar karşısında bazı demokratik kitle örgütlerinin görevlerini yaptıkları iddia edilebilir mi? TÖB–DER'in kapatılması, üyelerinin açığa alınması karşısında duyarsız kalan bazı çevrelerin bu davranışını elbette gelecek kuşaklar yargılayacaklardır.

Bütün emekçiler olarak, bütün demokratik örgütler olarak baskı ve zulüm uygulamalarının karşısında birlikte çıkmazsak, bundan egemen sınıfların yararlanacağını bilmek gerekir.

Şimdi öğretmenlere düşen görev nedir?

Emekçi halkın bir parçası olan öğretmenler, haklı ve onurlu mücadelelerini sürdürmelidirler. Öğretmenler arasında yılgınlık ve dağınıklık ortamının doğmaması için yoğun bir çaba harcanmalıdır. Kendisiyle görüşülmeyen tek bir öğretmen bile kalmamalıdır. Maddi zorlukların aşılması için alabildiğinde fedakâr davranmalıyız. Yeni yeni örgütlenmeler yaratarak, halka karşı sorumluluğumuzu yerine getirmeliyiz.

Devrimci–demokratik öğretmen örgütlülüğünün dağıldığını, parçalandığını iddia edenlerin karşısına bir kale gibi dikilmeliyiz. Yurt çapındaki dayanışmamızı daha da geliştirerek sürdürmeliyiz.

Burjuvazinin ekmeğine yağ süren davranışlardan, —söz gelimi bazı grupların ayrı para toplaması, merkezi disiplin örgütlülüğün bazı hallerde tanınmaması, grupçuluk yapılması gibi— kesinlikle kaçınmalıyız.

Devrimci –demokratik öğretmen hareketine sahip çıkalım.

Açığa alınan öğretmenlerle dayanışmamızı güçlendirelim.

Mücadelemizin yeni biçimlerde sürdüğünü unutmayalım.

M. Özercan
İSTANBUL – Aksaray

Yılgı dengesi

Yılmaz sözcüğünün anlamını araştırdığımızda karşımıza çıkan, tanım, girişilen uğraştan vazgeçme, geri çekilme şeklindedir. Dünyanın ekonomik, siyasal, askeri birikimlerini ellerinde bulunduran devletler yukardaki başlık altında az gelişmiş ve sanayileri dışa bağımlı uluslara milyarlarca liralık silahları askeri malzemeyi satmakta, ekonomilerine olduğu kadar kendi ideolojileri doğrultusunda stratejik bölgelerde üstünlüklerini, nüfuslarını sürdürmeği amaçlamaktadırlar. Açıklamalarımızı, örneklerle daha da genişletebiliriz. Afrika'da Sovyetler Birliği'nin nüfus alanı Etiopya, ABD'nin Afrika'daki karargahı ırk ayrımı politikası güden Güney Afrika, Asya'da yakın zamana kadar İran ve ABD'nin güncelliğini koruyan piyonları İsrail, Mısır. Örneklere dikkat edildiğinde görülmektedir ki seçilen bölgeler dünya politikasında en can alıcı noktalardır.

Piyon rolündeki uluslar kendileri ile aynı paralellikte hareket etmezlerse, kendi politik çizgilerini kendileri saptamaya kalkarlarsa, o zaman tüm ekonomileri , savaş sanayileri bağımlı olduklarından kaynaklar kesilir. Ekonomileri zayıf olan ulusların savaş sanayilerini finanse edemiyeceğini ve bağımlı ulusun politikasının belli bir zaman süreci içinde tekrar kendileri ile aynı parelelliğe gireceğini bilirler. Buna rağmen bağımsız bir rol uygulanmaya devam edildiği taktirde masum isimler altında, hatta hukuk kuralları dahilinde müdahalede ederler.

Uluslararası politikada yılgı dengesi yukarıda açıkladığımız ölçü biçiminde anlatılmaz, aşılanmaz. Yılgı dengesi güçlü ol ki yaşayabilesin felsefesine dayandırılır. Bu felsefenin kime nasıl ekonomik, politik güç sağladığı ortadadır. Yılgı dengesinde her zaman her yerde hazır bir canavar vardır. Her zaman bu canavara karşı alınacak önlemlerde aynıdır. Ama o canavarın, kendileri olduğu daima saklanmıştır.

İran'a kısa bir zamana kadar yılgı dengesinden şöyle bahsedilmişti, kuzeyinde ki komünistlerin gözü petrollerinizde alın şu 100 milyon dolarlık silahları yukarınızdakine karşı güçlü olun ki, saldırmaktan yılsın. Dikkat edildiğinde oyun aynı, roller aynı, çok uzun zamandan beri. Çünkü bilmek işlerine gelmez dünyamızı bir barut fıçısına döndürdüklerini, bilmek işlerine gelmez silahın aç insanı doyurmayacağı. Onlar için önemli olan birbirlerine karşı ekonomik, politik askeri üstünlük ve nüfus alanlarının genişliğidir...

MUSTAFA KIRICI
A.Ü. SBF

Bu yıl içinde devlet işletmelerinde 860 bin işçi için toplu sözleşme yapılacak

● TÜRK-İŞ'E BAĞLI 718 BİN İŞÇİNİN HAKLARI SENDİKACILAR İLE HÜKÜMET ARASINDA YAPILACAK TOPLANTILARDA BELİRLENECEK. ŞİDE, TOPLU SÖZLEŞMELER ARASINDAKİ FARKLILIKLARIN BELLİ BİR DÜZEYDE TUTULMASI İÇİN ÇALIŞILACAĞINI BİLDİRDİ.

HABER MERKEZİ (A.A)

1980 yılı içinde, devlet işletmelerinde çalışan 860 bin işçi adına toplu sözleşme yapılacağı bildirildi.

Toplu iş sözleşmesi imzalanacak işyerleri arasında işçi sayısı bakımından 70 bin işçi ile TEKEL Genel Müdürlüğü başta gelmekte. Bunu, 56 bin işçi ile Ereğli Kömür İşletmeleri, 54 bin işçi ile de Karayolları Genel Müdürlüğü izlemekte

Türkiye'de toplu iş sözleşmesi düzeninin yürürlükte bulunduğu 16 yıldan bu yana, sözleşmelerden yararlanacak işçi sayısının ilk kez bu kadar yükseldiği belirtilirken; 860 bin işçinin 718 bininin Türk-İş'e, 72 bininin DİSK'e, geri kalan 70 bin işçinin ise öteki konfederasyon ve bağımsız sendikalara üye olduğu kaydedildi.

Konuyla ilgili olarak bir açıklama yapan TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Sadık Şide, "Bir süre önce Sayın Başbakan'la yaptığımız toplantıda aldığımız karara göre, zaman zaman Başbakan'ın başkanlığında bakanlar-sendikacılar toplantıları yapmak suretiyle; ülke ekonomisini yıpratmadan, işçinin hakkının nasıl alınacağı yolunda kararlar almaya çalışacağız" dedi.

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri, Konfederasyona üye sendikaların yöneticileriyle yapılacak toplantılarda ise, toplu sözleşmeler arasıdndaki farklılıkların belli bir düzeyde tutulması için çalışılacağını söyledi.

Sadık Şide'nin açıklamasında belirttiği toplantılardan ilki, Ocak ayında yapılmış ve sözleşme hazırlıkları ile yetki konusu görüşülmüştü, Şubat ayının ikinci haftasında yapılması planlanan ikinci toplantıda ise, toplu iş sözleşmesi görüşmeleri sırasında ücret, sosyal yardım ve öteki çalışma koşullarına ilişkin istekler ve bunlarda hangi ölçülerin kullanılacağı belirlenecek

Mart ayının üçüncü haftasında yapılacak üçüncü toplantıda, sözleşmelerin uygulama alanı ve dayanışma aidatı konuları gözden geçirilecek, Nisan ayında yapılacak son toplantıda ise, toplu sözleşme ile kazanılmış haklar ve birikmiş farkların ödenmesi için gerekli girişimler saptanacak.

TİP İzmir il sekreteri: Hükümet KİT'lerde faşist terör denemeleri yaptırıyor

HABER MERKEZİ

Türkiye İşçi Partisi İzmir İl Sekreteri Turgut Güngör, "MHP destekli AP hükümeti faşist bir diktatörlüğe zemin hazırlarken, ilerici bilim adamlarının cenazelerinde olduğu gibi bazı Kamu İktisadi Teşekkülleri'nde de faşist terör denemeleri yaptırılıyor" dedi.

Güngör yaptığı yazılı açıklamada, AP azınlık hükümetinin Ortadoğu'da ABD emperyalizminin jandarmalığını "daha iyi" yapabilmek için kitle örgütlerini kapatma, örgütlenme özgürlüğünü yok etme, devlet kadrolarını, TRT ve benzeri kuruluşları gericileştirmeye çalıştığını öne sürdü.

TİP İl Sekreteri açıklamasında ayrıca şu görüşlere yer verdi:

"Bu oyunların bir parçası olarak TARİŞ te yönetime gerici ve faşistler atanırken, işçiler üzerinde de terör uygulanmaya çalışılıyor. 18 Ocak'ta TARİŞ Yağ Kombinası'ndaki olaylar bunun bir ürünüdür. TARİŞ'te deneyli ve dirençli işçiler çalışmaktadır. Unutulmamalıdır ki, işçiler TARİŞ'in faşistleştirilmesine göz yummayacaklardır"

Sözleşmeler 15 bin işçiyi kapsıyor

PETROL-İŞ ve HÜRCAM-İŞ önümüzdeki günlerde toplu sözleşme görüşmelerine başlıyor

İSTANBUL(THA)

Türk-İş'e bağlı Petrol-İş Sendikası ile Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın işyerleri arasında yeni dönem toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin önümüzdeki günlerde başlayacağı belirtildi.

Petrol İş Sendikasının 8 bin işçisini kapsavacak toplu sözleşme görüşmeleri TPAO'nun Batman Rafinerisi, Petrol Boru Hattı, Ankara Genel Müdürlüğü, Ankara Sondaj Bölge Müdürlüğü, Anadolu Rafinerisi, Araştırma Merkezi, Niğde ve Lüleburgaz Sondaj Müdürlüklerini kapsayacak. Öte yandan, DİSK Hür Cam-İş sendikası Türkiye Şişe Cam ve Fabrikaları A.Ş'ne bağlı işyerlerinde çalışan yaklaşık 7 bin cam işçisini kapsayacak toplu iş sözleşmesi görüşmeleri Şişe Cam Sanayi İşverenleri Sendikası ile önümüzdeki günlerde yapılacak.

Toplu sözleşme görüşmelerini görüşmek için toplanan Hür Cam-İş yönetim kurulu, demokratik hak ve özgürlüklere yönelik olarak nitelediği yasalara kaşı çıkan parlamenterleri desteklediklerini bildirdiler. Tekellere karşı verilen mücadelede Maden-İş, Tekstil, Bank-Sen ile dayanışma içinde olduklarını ve halen direnişte olan tekel işçilerini de madden ve manen desteklediklerini açıklayan Hür Cam-İş yönetim kurulu tutuklanan Maden-İş Genel Başkanı ve yöneticileriyle birlikte Baysen Genel Başkanlarının serbest bırakılmasını istediler.

TÜM-PER-SON-KON Genel Başkanı da sürüldü

ANKARA(A.A)

Tüm Kamu Personeli ve Emeklilerinin haklarını koruma kuruluşları konfederasyonu (Tüm-Person-Kon) Genel Başkanı Sakıp Hiçerimez'in görev değişikliğine ilişkin tepkilerin sürdüğü bildirildi.

Tüm Person-Kon Başkanlık divanı adına ikinci Başkanı Necati Beyazıt, dün yaptığı açıklamada genel başkanları Sakıp Hiçerimez'in Başbakanlık Müşavirliğinden alınarak İstanbul'a Arşiv Müdürlüğü uzmanı olarak atanmasını konfederasyonlarına karşı girişilen yıkıcı bir tasarruf olarak nitelendirerek bunakarşı tepkilerin sürdüğünü belirtti.

DEVRİMCİ METAL-İŞ :

Tutuklanan sendikacılar bırakılmalıdır

TOKMAK: MADEN-İŞ, BANK-SEN, BAYSEN yöneticilerinin tutuklanması 12 Mart dönemini andırmaktadır

HABER MERKEZİ

Maden-İş Genel Başkan vekili Murat Tokmak, "Sendikamız yöneticileri ile birlikte, iki kardeş sendikanın Genel Başkanlarının tutuklanması ve 142. maddeden açılan dava her yönüyle 12 Mart dönemi davalarını andırmaktadır" dedi.

Maden-İş, Bank-Sen ve Baysen Genel Başkanları ile Maden-İş Yürütme Kurulu üyelerinin 14 Ocak günü tutuklanmaları üzerine, Maden-İş Yönetim Kurulu olağanüstü bir toplantı yaptı. Toplantının açış konuşmasını yapan, Maden-İş Genel Başkan vekili Murat Tokmak, tutuklananların 7 sendikacı değil yüzbinlerce işçi olduğunu savundu.

Tutuklama kararının verildiği dönemi üç ana olgunun belirlediğini kaydeden Tokmak, bunların MESS'le Maden-İş arasındaki uyuşmazlık nedeniyle grev olasılığının belirmesi; yeni baskı yasalarının parlamentoda bulunması ve ABD-nin Türkiye'yi paralı asker durumuna getirmeye çalışması olduğunu söyledi.

Öte yandan Devrimci Metal-İş Sendikası Yürütme Kurulu yaptığı bir basın açıklamasıyla, bazı sendika yöneticilerinin gözaltına alınması ve genel olarak sendikalar üzerindeki baskıları kınayarak, tutuklanan sendika yöneticilerinin serbest bırakılmasını istedi.

"Yeni MC hükümetinin işbaşına gelmesiyle birlikte gelişen ortam, emekçi halkımız için, yokluk, pahalılık, zam, zulüm ve işkencelerin katmerleşmesi, baskı kıyım ve sürgünlerin hızlanması olmuştur" denilen basın açıklamasında, toplu iş sözleşmesi döneminde sendikalar üzerinde yeni yeni baskıların uygulanmasının çok anlamlı olduğu vurgulandı.

Açıklamada, Devrimci Demir-İş, Maden-İş, Bank-Sen, Yeraltı Maden-İş, Aster-İş, ve Devrimci Kimya-İş yöneticilerinin gerekçesiz olarak gözaltına alındıkları hatırlatılarak, tüm ilerici, devrimci sendika ve kuruluşları saldırı ve tertiplere karşı güç birliğine çağırıldı.

İŞE ALINANA KADAR DİRENMEDE KARARLILAR

AKSEL Pres döküm valf sanayiinde çalışan işçiler direnişe geçti

Hüseyin AVUÇ

Şişli, Bomonti'de bulunan Aksel Press Döküm Valf sanayiinde çalışan 11 işçiyi, patron, "İşyerini dağıtacağım" gerekçesiyle işten çıkarınca, işyerinde çalışan işçiler direnşe geçti.

Patronun fabrika kapılarını kapaması sonucu, işsizlik ve soğukla karşı karşıya kalan direnişçi işçiler yine patron tarafından sıkıyönetime ihbar edilince 11 kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınan işçiler daha sonra serbest bırakıldı.

İşten atılan arkadaşları işe geri alınana kadar direnişlerini kararlılıkla sürdüreceklerini söyleyen işçiler, "Burada açlık ve soğukla mücadele ediyoruz. İşveren Kirkor Malhasyan işe aldığı işçileri 2-3 ay çalıştırıp çıkarıyor, yerine yenilerini alıyor. Bu hep böyle sürüyor. Amacı işçilerin toplusözleşmeden yararlanmalarını engellemek. Şimdi de direnişten vazgeçmezsez işyerini kapatacağı tehditinde bulunuyor. Ancak biz hiçbir tehdite aldırmıyoruz ve direnişimizi sürdüreceğiz". dediler.

Öte yandan işyerinde bulunan yetkili sendika Birleşik Maden-İş Genel Örgütlenme Sekreteri Hamza Çağlı'da, işyerlerinde meydana gelen atılmaların tüm patronların genelde emekçilere uyguladığı bir baskı olduğunu belirterek' duruma karşılık, tüm sendikaların ve işçilerin biraraya gelmesi gerekir. Biz işyerimizde işten atmalara karşı gücümüzün sonuna kadar direnme kararındayız" dedi.

Aksel Press Döküm Valf Sanayiindeki direniş sürüyor.

OECD'ye göre Türkiye enflasyon bakımından birinci

PARİS(A.A)

Ekonomik Işbirliği ve Kalkınma Örgütü(OECD) tarafından yayınlanan sayılarda, Türkiye'de 1979 yılının Haziran-Kasım ayları arasındaki 6 aylık dönemde, enflasyon hızının yüzde 117.9 olduğu belirtildi.

Emperyalizmin bir kuruluşu olan OECD'de Türkiye'yi OECD ülkeleri arasında hayatın en pahalı olduğu ülke olarak göstermekte.

Zonguldak cezaevinde faşist baskıları protesto eden mahkumlar ölüm orucunda

ZONGULDAK

Zonguldak Cezaevi'nde bulunan tutuklu ve hükümlüler kendilerine yapılan faşist baskı ve saldırıları protesto ederek 17.1.1980 günü ölüm orucuna başladılar.

14.1.1980 günü çöp dökme saatinde faşistlerin silahlı saldırışına uğradıklarını belirten ilerici ve devrimci tutuklu ve hükümlüler, kendilerine ateş edildiğini, saldırıda 2 kişinin yaralandığını, ancak 1 saat sonra gelen güvenlik görevlilerinin üstünkörü bir arama yaparak saldırıda kullanılan silahın ortaya çıkarılmadığını, ayrıca olayın büyütülmemesini söyleyen cezaevi yönetimi ve güvenlik görevlilerinin tutumunu protesto ederek ölüm orucuna başladılar.

İSTANBUL(A.A)

Türkiye Perakendeci Bakkallar ve Bayiler Dernekleri Federasyonu Genel Başkanı İbrahim Gürdamar, bazı yağ ve ampül firmalarının ürünlerini belirlenen fiyatların üzerinde sattıklarını ileri sürdü.

Gürdamar, karaborsa satış yapan bu firmaların haksız kazanç sağlayarak milyonlarca lira vergi kaçırdıklarını ve bakkalları güç durumda bıraktıklarını iddia ederek, bu nedenle vatandaşla bakkallar arasında sık sık fiyat konusunda tartışmalar olduğunu söyledi.

Genel Başkan İbrahim Gürdamar şöyle konuştu: 'Nebati yağ üreten firmaların çoğu sipariş alma yoluyla çalışıyor. Önceden binlerce lira yatırılıyor. Mal 15-20 gün sonra teslim ediliyor. Ancak faturalar normal fiyattan kesilip, bedeli farklı fiyattan alınıyor. Örneğin 59 lira 50 kuruş olarak tespit edilen br kilo ayçiçek yağı, bu fabrikalarca toptancıya 75-80 liradan yansıyor. Bu fabrikalar, müşterilerine peşin parayla verdikleri malların faturalarını vadeliymiş gibi kesip, bu faturalarda belirtilen vadeli ücret toplamını peşin olarak almaktadırlar. Böylece biz zat karaborsa yapan bu fabrikalar haksız kazanç sağlarken devletten de milyonlarca lira vergi kaçırmaktadırlar. Gürdamar bütün bu nedenlerden dolayı bakkalları karaborsa satış yaptıkları gerekçesiyle cezalandıranların asıl suçluları gözardı ettiklerini belirterek, 'istikrarsız fiyatlar nedeniyle zaten güç durumda kalan bakkalların bu sorunu hükümet ve asayiş kuvvetlerince çözümlenmelidir. Bakkallar nebati yağ satışlarını yapmama kararı alacağız, bundan da fakir halk zarar görecek ve yeni yeni karaborsacılar türeyecektir" dedi.

Büyük firmalar halkla bakkalları karşı karşıya getiriyor

● BAKKALLAR VE BAYİLER DERNEKLER FEDERASYONU: YAĞ VE AMPUL FİRMALARI ÜRÜNLERİNİ BELİRLENEN FİYATLARIN ÜSTÜNDE SATIYOR.

DİSK GIDA-İŞ ve TÜRK-İŞ Tekel direnişini görüştü

HABER MERKEZİ

DİSK'e bağlı Gıda-İş Sendikası ve TÜRK-İŞ 1.Bölge Temsilciliği, 21 Aralık'tan beri sürmekte olan Tekel Direnişi hakkında görüştü. Toplantı, TÜRK-İŞ 1.Bölge Temsilcisi İsmail Topkar'ın DİSK'e bağlı Gıda-İş Sendikasını ve TÜRK-İş'e bağlı Tek Gıda-İş Sendikasını, bu konuda görüşmek üzere çağırmasıyla gerçekleşti. Ancak, Tek Gıda-İş Sendikası ve Gıda-İş'in çağırdığı Tekel Genel Müdürü toplantıya katılmadılar. Bunun üzerine İsmail Topkar, kendisinin Tekgıda-İş'i temsil ettiğini söyledi.

Gıda-İş Sendikası İsmail Topkar'a direniş sırasında ödenmeyen ücretlerin ödenmesi, işten atılanların geri alınması, hiçbir direnişçi işçinin hakkında koğuşturma yapılmaması ve Tekel Genel Müdürlüğüyle Tek gıda-İş Sendikası arasında 22 aydır sürdürülen toplu iş sözleşmesinin bağıtlanması yolunda ortak mücadele etmeyi içeren bir protokol imzalamayı önerdi. Ancak İsmail Topkar, kendilerinin işkolunda ve işyerinde yetkili durumda bulunduklarını, bu nedenle soruları bu yetkileriyle yalnız başlarına çözeceklerini, Tekel işçilerinin işten atılmasına ve koğuşturmaya uğramasına ise Gıda-İş Sendikası sebep olduğu için bu sorunu da onların çözmelerinin gerektiğini iddia etti. Bunun üzerine söz alan, Gıda-İş yöneticileri de, Tekgıda-İş'in işkolunda yetkili olmadığını çünkü varolan yetkisini daha önce üç işyerinde kulandığını ve Yargıtay 9.Hukuk Dairesinin, işkolu yetkisinin ancak bir kez kullanılabileceği, ve bir kez kullandıktan sonra bir daha kulanılamayacağı yolundaki, 3.12.1979 tarihli kararına dayanarak, artık yetkisinin bulunmadığını işyeri yetkisini ise 22 aydır kullanmadığını açıkladılar. Ancak, Ismail Topkar, Şube Başkanlarının taleplerine rağmen, atılanların işe alınması sözleşmenin bitirilmesi, işçiler hakkında koğuşturma yapılmaması ve direniş sırasında geçen ücretlerin ödenmesi için ortak bir protokole imza atmayı reddetti.

Tutuklanan 6 kişiden günlerdir haber yok

HOPA(ARTVİN)

Bir süre önce Kemalpaşa bucağında MHP eğilimli olduğu bildirilen Yavuz Sonbay'ın öldürülmesinden sonra olayla ilgisi olduğu iddia edilen 6 kişinin tutuklandığı, aileleriyle görüştürülmedikleri, nerede olduklarının bilinmediği ve hayatlarından endişe edildiği bildirildi.

Öldürme olayı ile ilgileri olmadığı halde 6 kişinin tutuklanmasının çevrede büyük tepkilere yol açtığı belirtilmektedir.

GÖSTERGE

Rakamlar konuşuyor (1)

Arslan Baser KAFAOĞLU

Dünya Bankası tarafından düzenlenen bir tabloda bütün dünya ülkelerinin birey başına gelirleri yayınlanmış. Bu ölçüye kapitalist iktisatçılar pek önem verirler. Aslında her ülkenin milli gelir hesapları farklıdır. Hele kapitalist ülkelerle sosyalist ülkeler arasındaki milli gelir (Gayri safi milli hasıla) hesapları farklı yöntemlerle yapıldığından karşılaştırmalarda çok dikkatli olmak gerekir. Ama yine de sayıların konuşmasında yarar vardır. Günaydın gazetesi ülkelerarası sıralamayı da yapmış. Türkiye 176 ülke arasında 82. geliyor. Bu 82'nciliğin hesaplanmasında da bir yanlış olmalı. Çünkü1977 yılında Türkiye'nin milli gelirini Dünya Bankası 1110 dolar gösteriyor. 1977'den bu yana Türkiye'de birey başına milli gelir artma bir yana gerilediğine göre böyle bir artış yapılmasının hesap hatası olduğu düşünülebilir. Bu hatayı da gözönünde tutsak bile Türkiye'nin 176 ülke arasında 82'nci olduğunu görürüz. 176 ülke arasında 82'nci olduğumuzu değilde, 1947'de dünyadaki yerimizi düşünelim.

O yıllarda Türkiye dünya ülkeleri irasında o kadar üst bir sıradaydı ki, Amerikan Dışişleri Bakanlığı, Marshall Planından Türkiye'ye yardım ödeneği koparmak için Kongre'de epeyce terlemişti. "Türkiye savaş görmemiş, aç çıplak değil, yanan yıkılan yeri yok, 400 ton altın rezervi var. Bu ülkeye niye yardım edeceğiz?" diyen Amerikan Kongresi üyeleri aslında çok haklıydılar.

Biz 1950'lerde hep sosyalist ülkelerdeki yokluklar, kıtlıklar, Sovyetler'de çıkan isyan hareketleri okurduk gazetelerde. O yanan yıkılan Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Çekoslovakya. Polonya bugün o "halkına acımayan!" yöneticiler elinde acaba nereye gelmiştir? Bunu merak etmez misiniz? Bu saydığımız ülkelerin hepsi "Zengin ülkeler" sınıfına giriyor. Bu ülkelerin birey başına gelirleri ve ülkeler arası sıralamadaki yerleri şöyle

Doğu Almanya	5660 dolarla	28'nci
Çekoslovakya	4720 dolarla	33'ncü
Polonya	3660 dolarla	41'nci
Macaristan	3450 dolarla	46'ncı
Bulgaristan	3200 dolarla	50'nci

Sovyetler Birliği'nce sömürüldüğü(!) için halkı ezgi ve bezginlik içinde olan(!) Avrupa Sosyalist Blok ülkelerinin en gerisindeki Romanya bile bizden 13 sıra önde ve bizden % 50 daha yüksek bir gelir düzeyinde. Komşumuz Bulgaristan'da birey başına gayri safi milli hasıla bizim 3 katımıza yakın.

Hani bir de Finlandiya var. Sovyetler Birliği'nin ekonomik baskısına girdiği için acınır. Uluslararası sıralamada 6820 dolarla 25'nci Birleşik Amerika'nın 9'ncu, Japonya'nın 22'nci olduğu sıralamada 25'nci İngiltere ve İtalya'nın üstünde bir sırada... Pekiy kalkınması örnek gösterilen kapitalist modeli seçen gelişme yolundaki ülkeler neredeler? Güney Kore 83'ncü, Maleyziya 85'nci, Brezilya 71'nci Filipinler 121'nci. Bir de Sovyet etkisinden kurtulduğu için hızla kalkındığı söylenen Yugoslavya var. Bu ülke Bulganistan'ın 10 sıra, Çekoslovakya'nın 27 sıra ve Doğu Almanya'nın 32 sıra gerisinde 60'ncı.

Yarın sayıları konuşturmayı sürdüreceğiz...

Kanalizasyon sorunu Köyceğiz halkının canına tak dedi

Köyceğiz Belediye Başkanı kanalizasyon ihalesini alan şirketin beceriksizliğinden yakınırken, halk da, "kime başvuracağımızı şaşırdık", diyor(üstte) Köyceğiz'in yolları kestebek yuvasına dönmüş (Yanda)

KÖYCEGIZ MUĞLA(DEMOKRAT)

Aylardır kapanmayan kanalizasyon çukurları Köyceğiz halkını canından bezdirdi. Yollar çamurdan geçilmiyor. Mahallelere taşıt giremiyor. Odun, kömür taşınamıyor evlere, Zemin katları basan lağım suları halkı evlerine giremez duruma getirdi. İçme suyu yok. Her an bir salgın hastalığın başgöstermesi olası.

Halk, sorunun bir an evvel çözümlenmesini istiyor. "Bu çile artık bitmelidir" diyor ve "Mahallede kazı yapılalı 6 ay oldu, lâlâ kapatılmadı. 6 aydır ne içme suyumuz var, ne de elektriğimiz, Kışta kıyamette soğukta kaldık. Odunumuzu, kömürümüzü taşıyamıyoruz. Evlerimizin alt katlarını su basıyor. Her taraf su ve çamur içinde. Çocuklarımız okula gidemiyor. Bir hastamız olsa evden çıkaramıyoruz. Ölsek evimize gömüleceğiz ya da şu kanalizasyon çukurlarına" dediler.

Bizden, ilgililere durumlarını iletmemizi isteyerek "Yazın, yetkililer halimizi görsünler" dediler.

Konuyla ilgili olarak Belediye Başkanı ile görüştük, Başkan da dertliydi. Bize şunları söyledi: "1975 yılında ihalesi 20 milyon lira ile Mar Yapı LMT. Şirketine verilen kanalizasyonun yapımına Ekim 1977'de başlandı. İller Bankasının finanse ettiği tesisin 1979 yılı sonuna dek bitirilmesi tasarlandı. Ancak şirket yöneticilerinin beceriksizliği yüzünden iş yarıda bırakıldı. Açılan kanalların kapanmaması içme suyunun kanalizasyon suyuyla karışması halkı tedirgin etmekte ve halkın sağlığını tehdit etmektedir"

"Belediye Başkanı olarak şirkete her 15 günde bir mektup yazıyorum. Hiçbir yanıt alamıyorum. PTT ve Belediye'ye olan borçları yüzünden telefon ve elektrikleri kesildi. Ayrıca Köyceğiz'de hemen hemen herkese borçları var. İller Bankası 15 günlük bir süre tanıyarak işe başlamalarını, aksi takdirde sözleşmeyi feshedeceklerini bildirdi. Belediye olarak işin bir an önce bitmesi için çalışıyoruz" dedi.

Kanalizasyon yapımında çalışan işçilerin durumu ise hepsinden beter. Tümü işsiz, aç ve açıkta. Köylürine dönecek paraları da yok. Bize birileri akıl vermeli, yol göstermeli, şaşırdık kaldık diyorlar ve şöyle devam ediyorlar:

"2 aydır paramızı alamadık. Memleketim olan Erciş, Işıklar Köyü'nde çolcuk çocuğum para bekliyor. Bir süre hazırdakilerle idare ettik. Şu anda başka inşaatlarda çalışıyoruz. Patrona gidiyoruz, "Bugün, yarın' diyerek bizi savsaklıyor. Yattığımız yerde hayvan yatmaz. İçme suyumuzu, elektriğimizi belediye kesti. Su içinde yatıp kalkıyoruz. Hepimiz hastayız. Ne sendika, ne sigorta. Hiçbir güvencemiz yok, işte halimız" dediler.

GÜNÜN GÖZLEMİ

99 Bin Alacaklı

Talip APAYDIN

Borç etmeyi sevmem. Yılandan korkar gibi korkarım. Bir alacaklı kapıma gelecek diye uykularım kaçar. Hal böyle iken bir öğrendim ki, ulusumla birlikte tam 99 bin para-babasına borçluymuşum. Oy anam oy, ölmek bundan iyi!

Ta çocukluğumdan anımsıyorum, babamın 20 lira borçlu olduğu Kırağa kapımıza dayanmıştı. 20 lirayı almadan buradan gitmem demişti. Babamı hiç öyle bozgun görmemiştim. Yerin dibine geçmişti. Belleğime çakılıp kaldı. Kırk yıldır unutamadım ve altından kalkamadım. Şimdi ise 99 bin kişiye, kuruluşa, devlete borçluymuşuz. Tanrım, sen aklımı koru.

Yahu sordunuz mu bu Ulusa, biz 99 bin para-babasından borç alacağız diye? Onca seçimler yapıldı, onca propaganda konuşmaları yaptınız, büyük Türkiye nutukları çektiniz, mangalda kül bırakmadınız, hiç biriniz sözünü ettiniz mi Bunun? Nasıl ödeyeceğiz biz bu borcu? Nasıl kurtaracağız onurumuzu? Sonra siz hani Atatürkçüydünüz? O Atatürk ki, iki sözünden biri "milletin onuru"na aittir, İki yüz yıllık Osmanlı borcunu, düyunuumumiyeyi ödeyip ulusun ak alnını ortaya çıkarmıştı. "Kendi gücümüzle kalkınacağız. kimseye el açmayacağız, bu zillettir" demişti. Neden girdiniz tekrar o batağa? Kimden izin aldınız? Sonra ne oldu onca para nereye harcadınız? Halkımız devletimiz neden bu kadar yoksul? Neden üç milyon insan işsiz? Neden çalışan yirmi milyon emekçi emeğinin karşılığını alamaz, aç çıplak dolaşır? Nereye gitti bu paralar?

Aslında biliyorum soruların karşılığını. Kör değilim, görüyorum. Türkiye'de bir avuç insan 20-30 yılda Karun gibi zengin oldu. Milyarlara tırmandı. Hanlar apartımanlar dikti, fabrikalar kurdu, çiftlikler edindi. Bankalar holdingler aldı başını gitti. Bu yoksul ülkede, nerden geldi bu değirmenin suyu? Demokrasi özgürlük, özel teşebbüs, kahrolsun komünizm diye diye, koca ülke soyulup soğana çevrildi. Halka yalan söylendi, enayi yerine konuldu. Bu böyle sonuna kadar gider sanıldı. Bunun için her önlem alındı.

Ama gitmez. Halk da bir uçtan uyanmaya başladı. Bu hak isteme mırıltıları, bu özverili kımıltılar ondan anlasak da anlamasak da, gittikçe kızışan kavganın temelinde Türk aydınının ve emekçisinin bilinci yatıyor. Kötü yönetimlerin sonunda ülkemizin düşürüldüğü onursuzluk yatıyor. Sen kalk Türkiyeyi altından kalkamayacağı borçlara sok, yabancı ve yerli sömürgene peşkeş çek, devleti ve halkı yoksul bırak, bu kış kıyamette yakıtını ilacını alamayacak hale getir ve bu böyle gider zannet, Olmaz, olamaz!

Şimdilerde yeni susturma önlemleri tezgahlanıyor. Kimse düşünemesin, konuşamasın. Eğsin başını soğuk evinde otursun. Yabancı ağalara borcunu kuzu kuzu ödesin. Biz de işimize bakalım, eski hünerimizi sürdürelim.
İyi ama bunun sonu nereye varacak? Daha kimden borç alacaksınız? Kimleri zengin edeceksiniz? Yetmedi mi?

Biz borçtan hoşlanmayız baylar. Borç yiğidin kamçısıdır sözü bize göre değil. Borçlu adamın yiğitliği görülmemiştir. Boynu eğiktir onun, onuru eksiktir. Üstelik aldığınız borçların Türk halkına bir yararı olmamıştır. Ortada işte, yolunuz yanlıştır. Yağ yok, yakıt yok, ilaç yok. Et üçyüz Lira. Yarın ekmek de bulunmayacak. Bu muydu bangır bangır vaadettiğiniz mutlu Türkiye?

Dibi delik bir havuza döndürdünüz ülkeyi. Milyonlarca emekçi tenekelerle sutaşıyoruz, bana mısın demiyor. Akıp gidiyor bilmem kimlerin kasasına. 99 bin alacaklıya borç ödeyeceğiz. Vay benim zavallı halkım vay!...

Faşistlerin bildirisini almak istemeyen işçi öldürüldü

—Kuştepe'de, Kabataş Akşam Ticaret Lisesi öğrencisi Hamza Balcı adındaki devrimci silahlı saldırı sonucu öldürüldü. Saldırganlar olaydan sonra kaçtılar.

— Mecidiyeköy'de faşistlerin bildirisini almak istemeyen Mustafa Çetin adlı bir işçi açılan ateşle öldürüldü. Olayın olduğu yerde ÜGD'ye ait bildiriler bulundu.

— Gültepe Bacadibi'nde silahlı 2 kişinin saldırısına uğrayan sağ görüşlü Gülser Kabadayı adlı bir kişi öldürüldü. Kabadayı'nın üzerinden bir silah çıktığı bildirildi.

— Gültepe'de yolda yürümekte olan Davut Yıldız adlı Şişli MHP üyesi bir kişi silahlı saldırıya uğradı ve ağır biçimde yaralandı. Yıldız Şişli Hastanesinde tedavi altına alındı.

— Yıldırım mahallesinde, sağ görüşlü Sıtkı Yılmaz silahlı saldırı sonucunda hafif yaralandı.

— Mecidiyeköy'e "Mehmet Günalp yoldaşın anısını yaşatacağız—Partizan" yazılı bir pankart asıldı.

— Kuştepe Karakolu'nun arka bahçesine atılan patlayıcı madde hasara yolaçtı.

— Safra Sultanmurat'ta önceki gün 100—150 kişinin katıldığı bir gösteri yapıldı. "Yeni MC'ye karşı direnelim", sloganlarının atıldığı mitingte öğretmen kıyımı ve baskı yasalarının protesto edildiği bildirildi.

— Davutpaşa'da genellikle devrimcilerin gittiği bir kahvenin geçtiğimiz günlerde bombalanmasından sonra, dün gösteri yapan bir grup "faşizme ölüm, halka hürriyet" solganlarını attı ve bombalanan kahveye "Bombalar bizi yıldıramaz—YDGF" yazılı bombalı bir pankart astı.

— Alibeyköy Endüstri Meslek Lisesine dün gece giren bir grup bazı dosyaları alarak kaçtı.

Müdürün odasında "Görevden alınan öğretmenlerimiz için bir dizi eylem yapıyoruz—Dev—Sol yazılı bir pusula bulundu.

— Yenidoğan'da bir kahve güvenlik kuvvetleri tarafından basıldı ve içerde bulunan 100 kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınanlar arasında Vatan Partisi Merkez Komitesi Üyesi Selçuk Eralp ve Deri—İş Sendikası Kazlıçeşme şubesinden Hüseyin Ateş'in de bulunduğu bildirildi.

— Bostancı'da polisce gözaltına alınan devrimcilerin savcılıkça serbest bırakılmasından sonra güvenlik kuvvetlerinin çevredeki dükkan ve kahvelere baskınlar düzenleyerek ilerici, devrimci bilinen kimselere baskı yaptığı bildirildi.

— Kumkapı İş Bankasına "Necdet Bozkurt'un hesabını soracağız—Devrimci—Yol" yazılı bombalı bir pankart asıldı. Pankart güvenlik kuvvetlerince daha sonra indirildi.

— Akbank Türbe Şubesine patlayıcı madde atılması sonucu çevrede hasar meydana geldi.

— Gazeteci, İstanbul Haber Ajansı dergisi sahibi Cemal Adal Ayvansaray'daki evinden çıkarken uğradığı silahlı saldırı sonucu öldürüldü. Saldırganların 3 kişi olduğu ve olayla ilgili soruşturmanın sürdüğü bildirildi.

●

ANKARA'DA DÜN DE BİR DEVRİMCİ ÖLDÜRÜLDÜ

— Gazi Eğitim Enstitüsü öğrencisi Orhan Bican adındaki devrimci Ulus'ta uğradığı silahlı saldırı sonucu öldürüldü.

— Çankaya Libya Caddesindeki "Barış" kıraathanesine kimliği belirsiz kişilerce ateş açıldı. Olayda Mustafa Doğru adındaki bir genç ağzından aldığı kurşun yarasıyla ağır biçimde yaralanarak Tıp Fakültesi Hastanesinde tedavi altına alındı.

— Dikmen İlker Mahallesi ve Gazino Durağı çevresinde geniş çapta bir arama yapıldı. Aramalarda çok sayıda kişinin gözaltına alındığı bildirildi.

— Elmadağ MHP İlçe Başkanı ve kardeşinin silahlı saldırısı sonucu bir devrimci ağır yaralandı, bir devrimci de yara almadan kurtuldu.

Geçtiğimiz günlerde meydana gelen saldırı olayında Elmadağ MHP İlçe Başkanı olduğu bildirilen Osman Pehlivan ve kardeşi İsmail Pehlivan, isim benzerliğinden öte bir ilişkileri olmadığı belirtilen Mustafa Pehlivan ve Nevzat Pehlivan adındaki devrimcileri kurşun yağmuruna tuttular. Saldırıda Mustafa Pehlivan ağır yaralandı, Nevzat Pehlivan da şans eseri yara almadan kurtuldu. Olaya tanık olan Elmadağ'lı yurttaşlar saldırının 06 NV 701 plakalı Murat marka bir otoyla gerçekleştirildiğini, otoyu MHP İlçe Başkanı Osman Pehlivan'ın kardeşi İsmail Pehlivan'ın kullandığını, olayla ilgili olarak 3 kez karakola başvurulmasına karşın polisin olay yerine bir saat sonra geldiğini ve taraflı bir tutum içinde olduğunu söylediler.

Ankara'daki İran Büyükelçiliği İranlı öğrenciler tarafından dün saat 10.30' sıralarında işgal edildi.

189 dolayında öğrencinin başlattığı işgalden sonra öğrenciler adına yapılan açıklamada geçen Cuma günü İstanbul İran Konsolosluğunu işgal ettikten sonra güvenlik kuvvetleri tarafından gözaltına alınan 80 İranlı öğrencinin serbest bırakılması istendi.

İstanbul Başkonsolosu Affai'nin şikayeti üzerine gözaltına alınan arkadaşları serbest bırakılmadığı taktirde açlık grevine başlayacaklarını ifade eden öğrenciler "Maslahatgüzar Mustafa Musevi'den arkadaşlarının serbest bırakılması için girişimde bulunmasını istedikleri halde, Musevi'nin bu bizim yetkimizi aşıyor dediğini" söylediler.

Öğrenciler kendilerinin de gözaltına alınmaları halinde açlık grevini gözaltında sürdüreceklerini de sözlerine eklediler.

ZONGULDAK'TA BİR KİŞİ ÖLDÜRÜLDÜ

— Faşistlerin açtığı ateşle Zeki Çakır adlı devrimci öldürüldü. Olayla ilgili olarak yakalanan olmadığı bildirildi.

●

ADANA'DA ÇIKAN ÇATIŞMADA 4 KİŞİ YARALANDI

- Zillidede Caddesinde iki grup arasında çıkan silahlı çatışmada Ahmet Atartaş, Hasan Esin, Salih Ercemen ve Mehmet Erol adlı kişiler çeşitli yerlerinden yaralandılar. Olayla ilgili soruşturma sürüyor.

— Saydam caddesindeki Canerk Hastanesinin kapısına sol içerikli bir pankart asıldı. Pankart daha sonra güvenlik kuvvetleri tarafından indirildi.

●

MANİSA'DA SAĞ GÖRÜŞLÜ BİR KİŞİ ÖLDÜRÜLDÜ

— Piyade Er Eğitim Okulu yakınlarında silahlı saldırıya uğrayan sağ görüşlü 2 kişiden Aygun Soylu kaldırıldığı Ege Üniversitesi Hastanesinde kurtarılamayarak öldü. Olayda yaralanan Şaban Kahraman tedavi altına alındı.

— Salihli MHP İlçe Başkanı Osman Canıtez'in evinin balkonuna konulan saatli bombanın patlaması sonucu Behiye Canıtez, İlkay Canıtez ve evde misafir olarak bulunan Kayhan Dinçsoy yaralanarak tedavi altına alındı.

KONYA VE İLÇELERİNDE GENİŞ ÇAPLI BİR ARAMA YAPILDI

Kent merkezinde, 17 ilçede ve bağlı köylerde yapılan geniş çaplı aramalarda 5 tabanca, 6 şarjör, 9 kama bıçağı bulundu, aramalarla ilgili olarak 7 kişi gözaltına alındı.

●

BOR'DA HALK EĞİTİM MÜDÜRÜ FAŞİSTLERİN SALDIRISINA UĞRADI

— Niğde'nin Bor İlçesinde Halk Eğitim Müdürü Abdullah Çetinkaya'ya bir grup faşistin saldırısına uğrayarak yaralandı. Çetinkaya tedavi altına alındı.

DEMOKRAT GÖZÜYLE DÜNYA

1959 tarihli ikili anlaşma açığa çıkarılmalıdır

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Eğer ertelenmezse, yarın Millet Meclisinde Türkiye dış politikası gündeme alınacak ve genel çerçevesi iki taraf tarafından kabul edilmiş olan Türk—Amerikan Savunma ve İşbirliği Anlaşması tartışılacak. Millet Meclisi gerek TV'nin gerekse "büyük" basının sürekli bir savaş tehlikesini vurgulayarak tozu dumana kattığı bir ortam içinde toplanıyor. Daha batı bloku içinde bile soğuk savaş yanlıları ile "yumuşama"nın sürdürülmesinden yana olanlar arasındaki mücadele sürerken ve kesin bir rota üzerinde karara varılmamışken, Türkiye erkenden bir soğuk savaş havası içine sokulmuştur. Türkiye'de egemen olan ekonomik bunalımın yarattığı psikoza bir de savaş korkusu eklenmiştir. Türkiye insanındaki güvensizlik duygusu iyice pekişmiştir. Gerek büyük basın gerekse Ankara'daki bazı politikacılar bu havayı acımasızca körüklemektedirler. Bu ortam içinde büyük ihtimalle gizli olarak yapılacak Meclis tartışmaları da yürütülen uluslararası kampanyadan etkilenerek, sağlıklı bir boyut kazanamayacaktır.

Uluslararası ilişkilerdeki uzun erimli yeni rotaların çizilmesi, yeni rotalara geçiş birden olmuyor. Bugün bloklararası ilişkilerin sertleşmesi yolunda dünya çapında bir kampanya yürütülmektedir. Kimi haber ajansları gerilimi sürekli kılmak için durmadan abartılan yeni sorunları gündeme getirmeye çalışırken, yine batı kaynakları üretilen şişirme haberleri çürütmektedir. Örneğin Yugoslavya konusunda batılı ajanslar ve bulvar gazeteleri birden bir fırtına koparırken, bir süre sonra Amerikan resmi makamları, Sovyetlerin Yugoslavya'yı işgal etme niyetinde olmadığını açıklamakta, Yugoslavlar ve Sovyetlerin kendisi de bu haberleri yalanlamaktadırlar.

Bugün Amerikan yönetimi, Sovyetlerin Afganistan müdahalesi karşısında kampanya açmakla birlikte, bunu sürekli bir gerilime dönüştürme konusunda hâlâ bir karara varmış görünmemektedir. Öte yandan Avrupa'da Batı Almanya ve Fransa da detant politikasından kolay kolay vazgeçilmeye yandaş görünmemekte. Bunda bu iki ülkenin sosyalist blokla yaptığı ticaretin de büyük bir rolü var. Financial Times'da yayınlanan sayılara göre, 1979'un ilk altı ayında Almanya'nın sosyalist bloka (Avrupa'daki sosyalist ülkelere) yaptığı ihracatın tutarı 6 milyar dolardır. Fransa'nın aynı dönemde yaptığı ihracat ise 2.5 milyar dolara yaklaşmaktadır. Amerika'nın sosyalist bloka yaptığı ihracatın tutarı ise 2.6 milyar dolar olup bunun 1.4 milyarı Sovyetlere yöneliktir. Almanya'nın Sovyetlere yaptığı ihracatın tutarı ise 1.6 milyar dolar olup, Amerika'nın yaptığı ihracatı geçmektedir. Görüldüğü gibi, Batı Avrupa ülkelerinin Sovyetlerle olan ekonomik ilişkileri dış ticaretleri içindeki öneminden dolayı soğuk savaş çığlıklarına kolay kolay feda edemeyecekleri bir bağındı Carter'in üç yıldır izlemekte olduğu dış politikaya en büyük eleştiri Muhafazakâr İngiliz hükümetinden geliyor. Amerika'da sertleşme yanlısı çevrelerin güçlenmesine yol açan nedenlerden biri de Amerika'nın sosyalist blok ile yaptığı ticaretin Batı Avrupa ülkeleri çapında gelişmemesi ve Amerikan kapitalizminin yumuşamadan beklediği ekonomik faydayı sağlayamamasıdır. Muhafazakâr İngiliz dergisi Economist, "40.000 Rus askerini uçaklarıyla birlikte Afganistan'a davet eden kimdir?" sorusunu yöneltmekte ve şu yanıtı vermektedir: "Başkan Carter, Amerikan Kongresi ve Amerikan kamuoyu ve Amerika'nın gücünü gösterme konusundaki isteksizliğine karşı çıkmayan, bunu tedavi etmeyen müttefikleridir." Economist üstü kapalı bir dille Fransa ve Almanya'yı suçlamakta. Anlaşılan sosyalist blokla olan ticarette İngiltere de payına düşenden pek hoşnut değil. Evet gerçekten de İngiltere'nin sosyalist blokla yaptığı ihracat 1979'un ilk altı ayında yalnızca 1.2 milyar dolara erişebilmiş. O zaman madem Amerikalılar pasif kalıyor diyen İngiliz diplomasisi, Rodezya sorununda uzlaşma sağlamış olmanın da rahatlığıyla insiyatifi ele almakta, Orta Doğu, Basra Körfezi ve Güney Asya'da mekik dokumakta, fakat buradaki ülkeler de uluslararası gerginliğin artırılması konusunda pek gönüllü davranmamaktadırlar. Pakistan'daki askeri diktatörlük ise Amerika'nın pasifliğini eleştiren koroya katılmakta ve Ziya ül-Hak, ABD'nin önerdiği 400 milyon dolarlık yardımı "çerez" diye niteleyerek, diktatörlüğünü ABD ile yapacağı ikili anlaşma ile güvence altına almak istemektedir.

Kısacası uluslararası politikada yeni bir rotanın oluşturulması belirli bir süreyi alacak ve bunda ABD başkanlık seçimleri kadar, Almanya'da seçimleri Sovyetler karşısında çok sert bir politika izlenmesini isteyen Hıristiyan Demokratların iktidara gelmesi de etkili olacaktır. Buna Sovyetler Birliği'nde Brejnev sonrasında izlenecek politikanın ne olacağı sorusu da eklenince, uluslararası politakada zikzaklı ve muğlak bir dönemin yaşanması olası görülmektedir.

Uluslararası politika alanında eski rotaların terkedildiği, ama bunun yerini belirsiz bir dönemin aldığı şu günlerde TBMM dış politika sorunlarını ele almaktadır. Bu ortam içinde ABD yörüngesine girmeye pek hevesli olanların yaratmaya çalıştığı havanın bozulması ve Türkiye halkının kaderinin oldubittilerle yabancı çıkarlar uğruna kurban edilmesine izin vermemek gerekli.

SIA Anlaşmasını oldu bittiye getirmek isteyenlerin dayandıkları temel gerekçe Afganistan olaylarıdır. *Sovyetlerin bir ikili anlaşmaya dayanarak Afganistan'a asker yollaması karşısında şahlanan çeşitli siyasi görüşler ve akımlar ne yazık ki Amerika'yla yapılan yeni anlaşmalar karşısında susmakta, habire bunu Afganistan sorunuyla gölgelemekte, hele bazıları susmakla da kalmayarak yavuz hırsız misali saldırganlaşmakta, Amerika ile yapılacak anlaşmalara tepki göstermeyi, "Amerika gitsin Rusya mı gelsin" mantığı ile karalama yüzsüzlüğünü göstermektedirler. Ve başka bir büyük devletin kuşatma stratejilerinin savunuculuğunu yapmaktadırlar. Bizlerin tek sorumlu olduğu çıkar, Türkiye halkının çıkarlarıdır, onun çeşitli yabancı çıkarlar uğruna feda edilmemesidir.*

O halde bütün dikkatimizi bugün Türkiye'nin dış politika alanında belirlenme olan kaderine çekmeli, özellikle de Amerika'ya müdahale yetkisi veren 1959 tarihli ikili anlaşmanın geçerli olup olmadığı konusunu açıklığa kavuşturmalı ve bu anlaşma geçerliyse kaldırılması için mücadele verilmelidir. Bir Türk Kesling'inin 1959 tarihli ikili anlaşmaya dayanarak, "dolaylı bir saldırı" bahanesiyle Amerikan birliklerini Türkiye'ye çağırmasını istemiyorsak, bunun mücadelesini yapmak zorundayız. Hele Carter yönetiminin CIA'ya başka ülkelerde komplo düzenlemek için yeniden izin verdiği şu günlerde.

Batı Sahra'da Polisario'nun mücadelesi sürüyor.

Cezayir Dışişleri Bakanı: "Batı Sahra sorunu derinleşebilir"

CEZAYİR—FRANSA İLİŞKİLERİNİN DÜZELMESİNE ÇALIŞILIYOR

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Cezayir Dışişleri Bakanı Muhammed Sadık Benyahya, Fransız gazetecileriyle yaptığı bir konuşmada, önümüzdeki günlerde Batı Sahra çelişkisinin ağırlaşacağını ve bu nedenle Fransa ile Cezayir ilişkilerinin de bozulabileceğini belirtti.

Bilindiği gibi, Batı Sahra toprakları Fas'ın işgali altındadır. Fas'a, Batı Sahra halkının Polisario örgütü öncülüğünde sürdürdüğü mücadeleye karşı en büyük desteği ve yardımı (para, silah, vb.) Fransa sağlamaktadır. Cezayir ise, Polisario'ya yardım etmektedir. Bu nedenle iki ülkenin ilişkileri gergindir.

Şu günlerde Cezayir Dışişleri Bakanı Muhammed Sadık Benyahya resmi bir ziyaret için Paris'te bulunuyor. İki ülke, 1962 yılında Cezayir'in Fransız sömürgeciliği boyunduruğundan kurtulmasından bu yana çok soğuk olan ve Batı Sahra çelişkisi yüzünden de ağırlaşan ilişkilerini geliştirmek istiyorlar. Bu görüşmeler, geçen yıl Fransa Dışişleri Bakanı Poncet'nin Cezayir ziyareti sırasında ayarlanmıştı.

Benyahya, Paris'te hükümet yetkilileri ile daha çok iki ülke arasındaki sınai ve teknolojik işbirliği konusunu görüşecek. Fransa, Cezayir'den en çok mal alan ülke olmasına karşın, Cezayir'e ihracatı olan ülkeler arasında üçüncü sırayı almaktadır.

Benyahya, Fransız gazetecilerin Batı Sahra sorununun Fransız—Cezayir ilişkilerini ne ölçüde etkileyeceği yolundaki sorularını şöyle cevaplandırdı:

"Yakın geçmişte, Batı Sahra çelişkisinin iki ülke arasındaki ilişkileri gerginleştirdiği açıktır. Tabii ki bu sorun çözümlenmediğine göre, iki ülke ilişkilerinin daha da bozulması büyük bir olasılıktır. Çünkü, bildiğiniz gibi halen Batı Sahra Demokratik Arap Cumhuriyeti Fas işgali altındadır ve Fransa, bu işgali sürdürebilmesi için Fas'a yardım etmektedir.

Öte yandan Batı Sahra olayı, artık uluslararası planda da açıklığa kavuşmuştur. Artık Birleşmiş Milletler ve Afrika Ülkeleri Birliği, sorunun iki komşu ülke arasındaki bir sınır çelişkisi değil, dolaylı bir sömürgeleştirme olduğunu ve sorunun tek çözümünün Sahra halkının kendi kaderini tayin hakkının tanınması olduğunu kabul etmişlerdir. Birleşmiş Milletler Örgütü son kararında, Sahra halkının Polisario Cephesi önderliğinde sürdürdüğü mücadelenin haklılığını onaylamıştır. Bundan sonra, artık uluslararası planda "tarafsızlık" gibi bir politika izlenemez; tüm Birleşmiş Milletler üyesi ülkeler tamamiyle B.M. kararı doğrultusanda bağlanmıştır."

B.Almanya Savunma Bakanlığı Sovyetlerin Orta Avrupa'daki gücünü arttırdığını yalanladı

BONN (AA)

Batı Almanya Savunma Bakanlığı, Yugoslavya Devlet Başkanı Mareşal Tito'nun sağlık durumunun ağırlaşması üzerine, Sovyetler Birliği'nin Orta Avrupa'daki askeri gücünü arttırdığı yolunda çıkan haberleri yalanladı. Savunma Bakanlığı sözcüsü şu açıklamayı yaptı:

"Varşova Paktı ülkelerinin Orta Avrupa'daki askeri güçlerinin arttırıldığı, bunun yanısıra askeri birliklerin Yugoslavya'ya karşı olağandışı bir hareketlilik içine geçtiği gözlenmemiştir."

Sözcü konuya ilişkin haber ve söylentilerin son iki haftadır haberleşme amaçları aracılığıyla yayılmakta olduğunu ve bunlardan gerek Batı Almanya Savunma Bakanlığı'nın gerekse, NATO'nun haberdar olduğunu söyledi ve şunları ekledi:

"Bununla birlikte yaptığımız titiz araştırmalar sonucunda, bu haberleri doğrulayamadık. Bu haberlerden bazıları bütünüyle uydurmacayken, diğer bir bölümü de Varşova Paktı üyelerinin her kış yaptığı olağan tatbikatlarla ilgilidir."

Beş lira olan muayene ücreti 145 liraya çıkıyor

HABER MERKEZİ

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Münif İslamoğlu'nun "Hastane muayene ücretlerinin 5 liraya indirildiği"ni açıklamasına karşın, Haydarpaşa Numune Hastanesinde 5 liralık muayene fişlerinin arkasına, 100 liralık yardım pullarının yapıştırıldığı saptandı.

Haydarpaşa Numune Hastanesine muayene olmak için gidecek bir hasta şu ücreti ödemek zorunda:

Kapıda sıra almak için 5 lira, kendisini muayene eden doktor tarafından sevk edildiği röntgen servisinde 40 lira. Röntgen servisinden verilen, muayene fişinin arkasına yapıştırılan yardım pulu için 100 lira. Toplam 145 lira.

Her serviste muayene olmak için ayrıca 100 liralık yardım pulu alınması zorunlu tutuluyor. Bu koşulda ödenen ücretlerle muayene olmak için harcanan para özel doktorların muayene ücretlerini de aşıyor.

Muayene olmak için kuyrukta bekleyen bir hasta, "Saatlerce kuyrukta bekliyoruz. Ucuza muayene olmaktanda öte, adeta soyuluyoruz. Bu mu ucuza halk tedavisi, sorarım sayın bakana" şeklinde konuştu.

Haydarpaşa Numune Hastanesinde muayene makbuzu ve arkasındaki "yardım" pulları..

İsrail ile Mısır arasında çözümlenmemiş sorunlar var

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Artık İsrail yöneticileri, "Mısır'la ilişkilerini yeni bir gözle görmeye başladı. İsrail ve Mısır arasındaki görüşmeler bilindiği gibi, Filistin konusu açısından başarısızlıkla sonuçlanmıştı.

Washington'un planladığına göre, Mısır ile İsrail arasındaki ilişkileri 26 Ocakta "normalleştirilmesi" gerekiyor. Ancak şimdilik iki ülke arasında çözümlenmemiş birçok sorun var. Kahire hükümeti bu "normalleştirmeyi" aceleye getirmemek istiyor. Bunun nedeni Sedat'ın Arap dünyasının öfkesini üzerine çekmek istemeyişi.

Tel Aviv Üniversitesinin Ekonomi Kürsüsünün bir raporuna göre, iki ülke arasında ekonomik ve sosyal yapı açısından büyük farklılıklar var. Raporda bu nedenle İsrail ve Mısır'ın ekonomik ve ticari işbirliği konusunda ihtiyatlı olması gerektiği de belirtiliyor. Yine rapora göre, Mısır'ı ekonomik zorlukları o kadar büyük ve Mısır pazarı o kadar geniş ki, bu durum İsrail'in Mısır'da yapacağı yatırımların büyük risk taşıyabilir. Buna karşılık rapor daha çok stratejik ve askeri planda işbirliği yapılmasını öneriyor.

Mısır ise, Arap dünyasında birdenbire yalnız kalmamak için İsrail'le ilişkilerinde ihtiyatlı davranıyor.

Salvador'da 300 kilise işgal edildi

SAN SALVADOR (AJANSLAR)

İşçilerin ve kırsal kesim emekçilerinin ücretlerinin arttırılmasını isteyen solcu gruplar Salvador'un çeşitli kentlerinde 300 dolayında Katolik Kilisesi'ni önceki gün işgal ettiler.

Bilindiği gibi, Salvador'da geçen yılın sonunda yapılan bir darbe sonucu, General Romero'nun yönetimindeki dikta rejimi, devrilmişti. İktidara gelen sol eğilimli cunta, Nikaragua'daki devrimin etkilerinin bu ülkede de bir iç savaşa yolaçmasını engelleyerek,barış içinde toprak reformu yapılmasını ve özgürlüklerin iade edilmesini amaçlayan bir program oluşturmuştu. Ancak, yeni cunta yönetimi vadettiği reform programını yerine getirememişti.

Bu başarısızlıklar, ülkede derin bir politik krize yolaçınca, cunta ve hükümet içinde bulunan sol eğilimli partiler istifa etmişler, bunların çoğunluğu, cuntaya karşı başından beri karşı koyan diğer sol gruplarla birleşerek bir cephe oluşturmuşlardı.

ÇALIŞKANLAR MAHALLESİ HALKI BASKI VE ZULMÜ ANLATIYOR

Röportaj:Mehmet GENÇ

"Onlar polis değildi komandoydu Allahıma"

Üç evli olan Çalışkanlar Mahallesi Muhtarı Günali Atik'in ortanca karısı ve bir tarafı felçli olan Ziynet ana, evlerinin kurşunlanması sırasında evde bulunanlardan... Ziynet ana kendisini döven, evlerini kurşunlayan polisler için şunları söylüyor:

"Ben ev kurşunlandığında evdeydim. Muhtarı almışlar gitmişler. Aha şurada yatıyordum. Gumama dedim ki, sen muhtarı niye bıraktın. Sonra Tuzluçayır hikâyesine doner. O da dedi ki, abla nidem. Ben tek başıma bir garıyam. Bunu der demez, gelinimle onu gönderdim muhtar gocamın peşine... Onlar gider gitmez, baktım ki evi ateşe tutdular... Eskerlerden bişey görmedim, dinime atama... Hep polisler. Onlar polis değil, komadoydular Allahıma... Nasıl içmişler, sarhoştular... Bir şu kadın geldi attı gendini yanıma... Abla seni niye döviyler diye bağırdı. Dedim ki, yavrum ben de bilmem suçum nedir. Dedim, bu sarhoşlar erkek Saniye'nin dostudur. Nasıl vurdular beni... Sürükleyerek yattığım yerden battaniyeylen kapıya çıkardılar. Gırrr.. gır-gırrr... Bu elinen kurşunları atıyir, bu elinen mermileri topliyir... Bu elinen kurşunları atiyir bu ellinen dökülenleri topliyir... Beni sonra getirdiler attılar yatağıma...

"ÖLMEK VAR, TERKETMEK YOK BURALARI..."

Muhtarın evine geldiğimizden kısa bir süre sonra, mahalle halkı toplanmıştı etrafımıza... Biri sözünü bitirmeden, diğeri başlıyordu. Sabırsızdılar. Hepsi kendilerine uygulanan baskı ve zulmün yazılmasını, artık sona erdirilmesini istiyorlardı. Acılıydılar. Bu gece yine saat 2'de veya sabaha karşı saat 5'de evleri basılabilirdi. Yine bir yığın küfür, dipçik, sopa yiyebilirdiler. Sokaklara yatırılıp, sürüklenebilirdiler. Ya bu baskı ve zulüm sona erdirilmeliydi veya... İşte bu "veya"nın sonrası hiçte iyi olmayabilirdi baskıları ve zulmü uygulayanlar için... Ya göç edip gideceklerdi buralardan, başka diyarlara... "Kurtarılmış bölge" denilmeyen yerelere veya... Evet, "veya"ların sonrası hiçte iyi değil baskıncılar için... Tüm bu zulme karşı analar—balalar diyeceklerini yine iyi biliyorlar:

"...ölmek var, terketmek yok buraları... Babalarının malı değil burası, bizim malımız..."

"OĞLUM KORKMA DİYE BAĞIRDIM... VINLADI GEÇTİ KURŞUN YANINDAN"

Bir başka ana aldı sözü. 13 yaşındaki oğlu içeri alınarak dövülen "küçüktür, söyletmesi kolay olur" diye alıp götürülen 13 yaşındaki bir çocuğun anası. Şunları anlatıyor ana:

"Üç polis tanıdım. Evleri numaraliyerek gidiydiler. Burası... Burası değil diye... Köşeye gelince, "Buradan aniden saldırak" dediler... Bi tanesi kısa boylu esmer sakallı... Birisi sarışın çehresiz bi şey, biri de uzun boylu sarışın burnu böyle ganburlu... Oğlumu arıyordum. Baktım arabada... Döndüm oraya doğru bağırdım Ünal diye. Oğlum korkma dedim. Ne var bunda... Ben bunu der demez geldi tüfeği göğsüme dayadı. Hemen adamın bi tanesi kendini tüfeğin önüne attı. Sen hangi ganunla, hangi devirde yaşıyosun, dedi. Kadın ne yapmış, çocuk ne yapmış... Babacığım çekil seni vururum dedi. O da vur, bundan sonra nasıl olsa yaşamayacak dedi. Ceketini açtı. Hemen bir başkası ihtiyarı iteledi ve vınn diye kurşun kenarını yaladı geçti... Beni de gomadılar. Sürüklediler attılar bi kenara... Beni de götüreceğidiler ama bir eskeriye komandosu mudur nedir o müdahale etti...

Yere yatırdıkları çocuklarımıza vurdular vurabildikleri kadar... Ulan anasına neyttiklerimiz, bacılarına neyttiklerimiz diye..."

13 YAŞINDAKİ ÜNAL'I BEŞ GÜN BANYODA YATIRDILAR, SULARIN İÇİNDE

Gözaltına alınanlardan birisi de 13 yaşındaki Ünal Erdoğdu. Ünal'ı "kolay konuşur" diye almışlar. Sonra beyaz parkalı, beyaz kazaklı birilerini sormuşlar. Mahallede kim para topluyor, falan yeri kim bombaladı, bakkal Memed'in evinin taşlanmasında kimler vardı, demişler. Konuşmamış Ünal. Konuşmadıkça da dayak atmışlar. Ünal gözaltı süresini şöyle anlatıyor:

"İsim istediler, vermedim. Sonra dövdüler. Sırtıma vurdular dipçiklerle. Banyoda yatırdılar suların içinde... Askeriyenin orda, en üst katta. Beş gün tutdular orda. Polis gece 12'de gelip dövüyordu. Bir de sabah geliyorlardı. İki polisti. Biri sarı, biri siyah. Sonra ifademizi almadan çıkardılar. Döven polis, sizin suçunuz, polis arabası kurşunlamak, adam dövmek, ev taşlamak, dedi. Çıkarken bir Teğmen, sizin suçunuz gecekonduda oturmak dedi. Çankaya'dan hiç kimseyi getiriyorlar mı? .."

MUHBİRLER POLİS GÖZETİMİNDE KAÇTI

Mahalle halkına bu baskılar uygulanırken, mahallede sağcı olarak tanınan ve polise halkı ihbar eden birkaç kişinin evi 4 günlük operasyon süresince polis tarafından korunmuş. Gece gündüz önünde nöbet tutulmuş. Bu arada 4 gün mahalleye tüm giriş çıkışlar yasaklanmış. Operasyondan sonra muhbirler polis gözetiminde mahalleyi terketmişler. Neleri var neleri yoksa alıp kaçmışlar. Taşınmayan bir kişi kalmış, ona da kimse dokunmuyor. Tüm mahalle halkı nefret yağdırıyor bu kişilere... Muhbirler, Mehmet Demirhan, Şaziye Aktürk, Saniye Bacacılar, Osman Hotunlu bir de fırıncılar olarak tanınan kişilermiş. Şimdi bir tek Saniye Bacacılar kalmış taşınmayan...

"LAN BABO BEN NERDEN BİLEM..."

Üç çocuklu kızı gözaltına alınan bir ana ise şunları anlatıyor:

- "Kızım içerde... Bir gün yine baskın yaptılar, senin kızın buradadır diye... Vallah bilmiyom dedim. Çeneme dürttüler sen nasıl bilmezsin diye... Lan babo ben nerden bilem... Evli kız benimle kalmıyor ya, neredeyse arayın bulun dedim. Benim kızım olmaynan, heberim yok, yooook... Dürttüler bu yan çeneme, dürttüler o yan çeneme... Bulacaksın dediler. Ondan sonra gittiler gaynanasını dövdüler. O yana bu yana sürüklediler... Başka bir yerde bulmuşlar nerden buldularsa... Üç çocuğu var. O hâlâ içerde... Kapısı kapandı kaldı."

"MARAŞ GİBİ OLDUK VALLAH..."

Daha ana sözünü bitirmeden, bir başka ana başladı anlatmaya... Gözleri dolmuştu. Bir şey sormaya cesaret edemedik. Neredeyse ağlayacaktı... Söylediklerini tuttuk aynen:

"Benimde oğlum var içerde... Adı Dursun Doğan. Aha bu gelinin anlattığı gibi oldu aynen... Sabah geldiler, "geyin lan" dediler. "Geyin hayvanoğlu hayvan..." Niye götürüyorsunuz dedim. Benim oğlumun bir suçu yok. İki dipçik vurdular sırtıma... Kötü küfür ettiler. Bırakmadılar... Benim oğlum sabah işe gidiyor, akşam geliyor dedim. "Kalk ulan eşşek herif" dediler. O bana vuran polis yok mu, papaz gibi. Saçları uzun, boyu uzun, bıyığı da gelmiş... Çok hakaret ettiler bize... Maraş gibi olduk vallah..."

YARIN:
İLK SORU: ALEVİ MİSİN; SÜNNİ Mİ?
İKİNCİ SORU:
ALEVİLER SİZE BASKI YAPIYOR MU?

Karmal yönetimi Afgan ordusunu düzeltmek için çalışıyor

Afganistan'ın Kunduz eyaletinde Karmal rejimine karşı direnen gerillalar.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Fransız Haber Ajansına göre, Babrak Karmal yönetimi, Afgan ordusunu yeniden düzenli bir hale sokmak için çalışıyor.

Yine Fransız gazetecilerinin bildirdiklerine göre, Kabil kentinde Sovyet askeri gözükmemektedir. Bu nedenle, gazeteciler, Sovyet askerlerinin ülkenin iç kesimlerinde olduklarını tahmin ediyorlar. Amerikan Haber Ajansı United Press International, Sovyet birliklerinin, Afganlı direnişçilerle çarpışmaktan kaçındığını, bu işi, Afgan ordusuna bıraktıklarını ileri sürüyor. Gazeteciler, Afganistan'a giderken, Sovyet askerlerinin çarpışmalara ne ölçüde katıldığını öğrenmek istiyorlardı; ancak, onları kendilerinin de ziyaret edebildikleri yerleşim bölgelerinde savaşa doğrudan doğruya müdahale etmeden yerleştiklerini gördüler. Bundan, Sovyetler Birliği'nin, eğer savaşa direkt olarak katılırlarsa, Afgan direnişçilerinin tepkisinin büyüyeceğinden korktukları sonucunu çıkardılar.

Ancak, her şeye rağmen, direniş ve savaş hakkında çıkan haberlere tam olarak inanmak olanaksız. Bu konuda kaynak, Pakistan'da yayınlanan ve niteliği tam olarak bilinmeyen bazı gazeteler (bunların başında da Jang gazetesi geliyor.) Ancak bu gazetelerin, genellikle, Afganistan'dan gelen mültecilere dayandığını iddia ettikleri bir sürü haber veriyorlar. Bunların arasında en ilginçlerinden biri de, rublenin Afganistan'da para birimi olarak kabul edildiği yolunda, Afganlı bir mültecinin bildirdiği ve Jang gazetesinde çıkan haberdi. Sonradan TASS ajansı bu haberi yalanlamıştı. Ancak, ne bu yalanlama hakkında, ne de Afganistan'a giden Türk gazetecilerin yazdıkları arasında, rublenin yeni Afgan para birimi olduğu konusunda hiçbir haber çıkmadı. Halbuki, Kabil'e kadar giden Türk gazetecilerinin bu konuyu incelemeleri ve doğruluğu ya da yanlışlığı konusunda kesin bilgi vermeleri gerekirdi.

Yine Pakistan kaynaklı haberler arasında en önemlilerinden biri, Afganistan'daki Sovyet askerlerinin sayısıyla ilgili olanlar. Bu konuda Pakistan gazeteleri, 100.000, hatta 200.000 civarında rakamlar verirken, Carter bu sayının 50.000; televizyonda bir konuşma yapan Metin Toker ise, 25.000—35.000 olduğunu söylediler.

Öte yandan Afgan direnişçilerinin örgütlerinden biri olan Hitb-i İslami sözcüleri, sürekli olarak, 'değil Afgan ordusundan, Sovyet ordusundan bile direnişçiler safına katılım olduğunu iddia ediyorlar. (Bir taraftan da, Afganistan'daki batılı diplomatik kaynaklar ve Amerikan haber alma servisleri, Afgan ordusundan gerillalara katılım olmadığını belirtiyorlar.) Hizb-i İslami'nin son iddiası da, kuzeydeki dört eyaleti (Badakşan, Takkar, Kunduz, Bahlan) ve Gazni eyaletinin başkentini ele geçirdikleri yolunda. Ancak bu haberler de diplomatik kaynaklar tarafından ihtiyatla karşılanıyor.

Öte yandan, Tahran kaynaklı haberlere göre, İran'daki Beluci azınlığın da Afgan direnişçilerine bir yıldır yardım yaptığı bildirildi. Bu yardım gazetemizde de yer aldığı gibi, para, yiyecek, silah ve ilaçtan oluşuyor. Yardımın İranlı Sünni Beluci lider Abdülaziz Mollazabid tarafından tertipleniyor. Bu haberlerden sonra (haberin kaynağı, New York Times gazetesiydi). İran resmi bir açıklama yapmadı. Öte yandan, Sovyetlerin, İran sınırına askeri yığınak yaptığı öne sürülürken, Sovyet—İran sınırındaki İranlı subaylar bu haberi yalanlamışlar, ancak bu yalanlama bizim gazetelerimize yansımamıştı.

Afgan Tanıtma Bakanı, batılı gazetecilerin Afganistan konusundaki gerçekleri örtmeye çalıştıklarını, dünya kamuoyunu yanlış ve kötü bir biçimde etkilediklerini ileri sürdü. Nitekim, Amerikalı gazeteciler Afganistan'dan ayrılma emri aldılar.

Teng Siao Ping, Kültür Devrimini bütünüyle olumsuz olarak niteledi

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Pekin'e yakın kaynakların bildirdiğine göre, 16 Ocakta Pekin'deki Halk Sarayında ÇKP Genel Başkan Yardımcısı Teng Siao Ping'in kültür devriminin tarihsel bir bilançosunu sunduğu önemli bir toplantı yapıldı.

60'lı yılların ikinci yarısından sonra olup bitenlerin bu tür bir yeniden değerlendirilmesi, bir yılı aşkın bir süreden beri bekleniyordu. 1978'in Aralık ayında toplanan Parti Merkez Komitesi toplantısı sonrasında "Kültür devrimi süresince gündeme gelen yetersizlik ve hataların bir bilançosunun uygun bir zamanda sunulacağı" belirtilmişti. 29 Eylül 1979 tarihinde rejimin 30. yıldönümü dolayısıyla yaptığı konuşmada, Ye Çian Ying, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesinin, uygun bir zamanda son otuz yılın ve özellikle kültür devrimine tekabül eden oniki yılın resmi bir değerlendirmesini yapmayı düşündüğünü açıklamıştı.

Aynı kaynaklar —Kültür devriminin önde gelen kurbanlarından biri olan— Teng Siao Ping'in kültür devrimini son derece olumsuz bir şekilde değerlendirdiğine işaret ediyorlar. Mareşal Ye Çian Ying, 29 Eylülde Çin devriminin bu dönemini "felâket" olarak niteleyerek, bu ortamı önceden hazırlamıştı.

Gözlemciler kültür devriminin bu 'yeniden değerlendirmesi'nin eski cumhurbaşkanı Liu Şao Şi'ye saygınlığının geri verilmesiyle aynı döneme rastladığını bildiriyorlar. Liu Şao Şi'ye saygınlığını iade etmenin ön koşulları basında daha önce çıkan makalelerde hazırlanmıştı. (Bu konuda örnek olarak, partinin teorik yayın organı Kızıl Bayrak'ın son sayısında, 10 yıl önce "Yoldaş" Liu Şao Şi'ye yönelik suçlamaların madde madde ele alınıp reddedildiği makale gösterilebilir.)

Teng Siao Ping, Carter'le kadeh kaldırırken.

Arnavutluk: "Sovyet ve Bulgar tehditleri Balkanlarda yürümez"

TİRAN (AA)

Arnavutluk Emek Partisi yayın organı "Zeri i Popullit" gazetesi, 19 Ocak günlü sayısında "Sovyetlerin ve Bulgarların tehditleri Balkanlarda yürümez" başlıklı bir makale yayınladı.

Arnavut hükümetinin resmi görüşlerini yansıtan makalede, Tito'nun ölümü halinde Sovyetler Birliği'nin Yugoslavya'ya müdahalede bulunabileceği ihtimali ileri sürülerek, böyle bir durumda Arnavutluk'un Yugoslavya yanında yer alacağı belirtildi.

Sovyetler Birliği'nin sosyal emperyalist olduğu ve genişlemeci siyasetini sürdürdüğü yönündeki Arnavutluk resmi görüşünü yineleyen gazete, "Yugoslavya yöneticileri ile Arnavutluk arasında uzlaşmaz ideolojik ayrılıklar vardır, ne var ki, özellikle Kosova'da, Karadağ'da, Makedonya'da yaşayan Arnavut kardeşlerimizin Yugoslav anayasasındaki hakları ile ilgilenip işbirliği yapacağız" dendi. Yazıda, "Bulgarlar da iyice bilsinler ki Yugoslavya, Arnavutluk ve Yunan ulusları aleyhinde başlatılmak istenen maceralar kendilerine pek pahalıya mal olacaktır" denilen yorumda, Balkan ülkelerinin yalnız olmadığına değinildi.

NATO'nun, askeri eylemlerini sosyalist devletlere yöneltfiği iddia edildi

ANKARA (DEMOKRAT)

Varşova Paktı ülkelerinden gelecek olası bir tehlikeye karşı ve "savunma amacıyla" kurulduğu vurgulanan NATO-nun, askeri eylemlerin "sosyalist devletlerin topraklarına yayılmasını" planladığı ileri sürüldü.

Geçtiğimiz yıl başında Demokratik Almanya Cumhuriyeti'ne geçen, NATO Brüksel Karargahı eski görevlilerinden U. Lorentsen önceki gün Berlin'de düzenlediği basın toplantısında NATO planlarında taktik nükleer silah kullanımı için bahane olarak kullanılabilecek olayların kışkırtılmasının öngörüldüğünü söyledi.

TASS Ajansı'nın haberine göre, U. Lorentsen basın toplantısında 1978 yılında Washington ve 1979'da Brüksel'de yapılan toplantılarda benimsenen NATO'nun gelecekteki silahlanmasıyla ilgili programlarına ilişkin açıklamalarda bulundu.

NATO Karargahı'nın eski görevlisi, NATO'nun geçenlerde kabul ettiği orta menzilli Amerikan roketlerini Batı Avrupa'ya yerleştirme planının sosyalist devletlerin topraklarına yayılma amacına ulaşmak yolunda bir adım olarak değerlendirilmesi gerektiğini savundu. Lorentsen'e göre NATO nükleer silahı ilk olarak kullanmaktan çekinmiyecek. Nükleer silah kullanımının son on yıldır yapılan "Uniteks" serisinden tatbikatların tümüne alındığını ve nükleer araçlarla esnek reaksiyon stratejisinin ayrılmaz bir bileşim öğesi olduğunu iddialarına ekleyen Lorentsen, kendisinin de bulunduğu bir NATO toplantısında yüksek mevkideki kişilerin "her durumda atom silahını ilk olarak kullanacağını" açıkladıklarını söyledi.

NATO DOĞUDAN GELEN TEHLİKEYE İNANMIYOR

Lorentsen, NATO strateji uzmanlarının kendi saldırı amaçlarını gizleyerek, "Doğudan gelen tehlike" yalanına başvurarak Batı Avrupa kamuoyunu kendine çekme denemeleri yaptığını da belirterek, "Aslında NATO'nun etkili siyaset adamları ve askerleri bile doğudan gelen tehlikeye inanmıyor. Üstelik bu kişiler, özellikle bu askeri bloğa dahil ülkelerin kamuoyunu bilerek ve sistemli olarak yanılgıya düşürmeye devam ediyorlar" şeklinde konuştu.

NATO karargahının eski görevlisi daha sonra, NATO'nun Avrupa'daki yeni atom stratejisinin bu bloğa üye ülkelerin yurttaşlarının yaşamı için açık bir tehdit oluşturduğunu ve tehditin orta menzilli roketlerin Avrupa'ya yerleştirilmesi ile dayanılmaz hale geldiğini iddialarına ekledi.

politika ciddi bir iştir

Haritadan bir yer beğen

Günümüzün "cansip arane" politikasının gündem dışı kalmaya yüz tuttuğu şu dönemde, politika literatürüne yeni bir cümle yerleşti.

—"Haritadan yer beğen."

Hani iktidara AP gelirken AP siyasi çıkmazını tam olarak kavrıyamamış bulanık kafalar, bu sis perdesi içinde şöyle diyorlardı.

—Yılların deneyimi var, artık hata yapmaz."

—"Daha temkinli, daha üsluplü.."

—"Bizimkilerin eli iktidara daha fazla yatkındır." Deneyiminden ders alma bir yana iktidara geldiğinden bu yana gaf üstüne gaf yapan AP iktidarı, Necmettin Hocanın en yeni tabiriyle "Oynayamıyan gelin, yerim dar dermiş" anlatımını hayata geçirir dursun, artık eskisi gibi at olup, kuyruk sallıyamıyan AP MHP'nin komandılarının fedailiğine de pek ihtiyaç duymuyor. Kendisinin militarist kesildiğini de sanmayın artık işi Amerikan diplomasisi yöntemleri ile hallediyor. Pazarlık usulüde bayağı centilmence.

—"Ne kadar maaş istersiniz."

—"Hangi ülkeye ve ne renk pasaport." Bu yöntem TRT'nin cici bürokratının kalbini feth etmeye yetti. Bu durum yukarıdakiler için geçerli, ya aşağıdakiler için? Önce çağırıyorlar, çay, kahve (bulabiliyorlarsa tabi) ızzet, ikram. Arkasından da kocaman bir harita sunulur önünüze. Üzerinde renkli bayraklar renkli inneler. (Bunlarda anılan kurumun şubelerini ve de sürgün yerlerini gösterir.)

—"Haritadan yer beğen."

Haritanın Türkiye haritasını dünya haritasınmı olduğunu bulunduğumuz mevki belirler. Küçük memursanız Türkiye'nin doğu bölgesinin haritası. Ama cici bürokratsanız öncelikle Avrupa ve Dünya haritası.

—HAYIR EFENDİM HAAAAYIRR... BU EVDE BENİM DEDİĞİM OLACAK!

Kurumu da hallettik mi... ?

Isınmak için yakıt bulamayan insanlarımız tüm yaratıcılıklarını kullanarak yepyeni yakıtlar keşfediyorlar. Bu keşiflerden biri de "yanık yağ"ın yakıt olarak kullanılması. Hem maddi açıdan hem de hepten soğukta kalmak tehlikesi karşısında oldukça iyi bir buluş olarak görülüyor. Ancak bu keşfin aksayan bir yönü de var. O da bu ilginç yakıtın bolca kuruma yolaçması.. Eğer kurumu da engelleyebilecek birşeyler bulabilirsek, öyle fuel-oil, gaz filan bulmak için ele güne yalvarmaya gerek kalmaz. İthal bağlantıları da yapılıverdi mi tamam demektir. Hem belki sayın başbakanımız bir kamyon yanık yağ yollar bizlere... Ne dersiniz?.

Kardeşler mi ?

Geçtiğimiz günlerde yapılan Hindistan seçimlerini kazanan İndira Gahndi, iktidar koltuğuna oturduktan sonra yaptığı açıklamada Desai'den "yıkıntı" devraldığını ilan etti. Yani "enkaz" devralmış.

Bize pek yabancı gelmeyen bu "yıkıntı" ve "enkaz" sözcüklerini 1977'de iktidar koltuğuna oturan Ecevit altını çizerek bağırıyordu. "Demirel'den enkaz devraldık" "Enkazı kaldırıyoruz" diye. Yine 1979'un sonlarında kurulan örtülü MC'nin başı Demirel "batmış bir devlet devraldık", "Düzlüğe çıkacağız" diyordu...

Evet, Gandi, Desai, Ecevit, Demirel vb. kardeşler mi? olabilir.

Çünkü aynı nakaratı yineliyorlar, aynı dili konuşuyorlar.

TÜRK'çesi

Neden titriyoruz ?

Şu kara kışta kuyruğu titretmeden yakıtsızlığın nedenini bir bulsam, gam yemem. Petrol fiatları, döviz yokluğu v.s. diyorlar ya kulak asma. Resmi verilere göre, Türkiye'de 1,2 milyon ton (ki %20 eder) daha çok fuel-oil varmış, bir önceki döneme kıyasla. Üstelik döviz kıtlığında, dışardan işlenmiş olarak alınan kısım 3,5 kat artmış.

İmdi, elde bu kadar çok fuel-oil varken, niye bulunmaz Hind kumaşına döner bu yakıt? Başta becerikli Demirel var. Demek ki, beceriksizlikten değil Hökümet politikası gereği. Ama niye bu politika derseniz, onu bilmem. Belki eşeğini yitirtip buldurarak halkı sevindirme kurnazlığı, belki de daha zorlu nedenler var. Sakın, örtülü MC'yi destekleme koşullarından olmasın? Nasıldı o ünlü slogan?

"TİTRE veKENDİNE DÖN"

Şavku G. TURK

Karikatürcüler Derneği Başkanı TURHAN SELÇUK:
Karikatürümüzün gücü çizgi yeteneğinden çok devrimci niteliğinden ileri gelmektedir

TURGUT ÇEVİKER SORDU

TURHAN SELÇUK ANLATTI

— Çağdaş karikatür nedir? Bu anlayışa ne zaman vardınız?

— 1950 sonrası benim için bir dönüm noktası olmuştur.

O yıllarda Avrupa karikatürlerinden değişik örneklerle ilgilendim. Saul Steinberg bir hamle yapmış, grafik mizahı Avrupa'dan Amerika'ya kadar götürmüş. Avrupalı karikatürcüler onun açtığı bu yoldan yeni mesafelere ulaşmağa çalışıyorlardı. Yepyeni bir karikatür anlayışı eskiyi yıkmış. "Çağdaş Mizah" yaygınlık kazanmıştı. Avrupa en azından on yıldır bu yolda idi. Steinberg, Avrupa'da ve Amerika'daki çalışmalarını 1945 yılında bir kitapta toplamıştı: "All in Line" yalnız çizgiyle...

Türkiye bu modern karikatür akımından habersizdi. O günlerden sonra karikatür anlayışımda değişiklik oldu. Bu yeni yolda kişiliğimi bulma çabasına yönelik çalışmalara başladım. Konusunda ve çizgisinde bu bilinçli ve sürekli uygulamayı yadırgayanlar, karşı çıkanlar oldu. İnsan tiplerinin aynı olması eleştirildi. Bu eleştiriler basında yayınlanınca, savunma gereğini duydum ve Yeni İstanbul gazetesinde 1952-53 yıllarında birkaç uzun yazı yayımladım. Bu yazılarımda karikatürün "Çizgiyle mizah yapma sanatı" olduğunu belirttim. Böylece Türk basınında ilk kez çağdaş mizahın tanımı yayımlanmış oldu. Yine bu yazılarda Türk mizah çevrelerinin yabancısı olduğu dünya karikatürünün tarihçesi de verildi...

— Faşizme karşı karikatürün Türkiye'de ve dünyada durumu nedir?

— İkinci Dünya Savaşında kapitalist ve komünist ülkeler faşizme karşı birlikte bir savaş verdiler. Faşizm yenilgiye uğradı. Hitler ve ortakları mizahçılara konu oldu. Karikatürler çizildi, filmler çevrildi. Bunların arasında, "Şarlo Diktatör" adlı filmi unutamam. Bu türden filmler hâlâ çevrilmekte, karikatürler çizilmektedir. Demek ki faşizmin durumu berbat diye düşünmek lâzım değil mi? Ama bir yerde bakıyorsunuz, faşizme karşı savaşmış, sözde faşizme karşı Amerika, faşist rejimlerle yönetilen devletlere yardım ediyor. Şili örneği, demokratik yönetimleri deviriyor, yerine faşist generalleri getiriyor, destekliyor. Faşist Almanya'ya karşı karikatürler çizmiş bir Amerikalı çizgicisine bakıyorsunuz, faşist Şili liderlerini karikatürleriyle destekliyor. Karkatürcüler arasında da politikacılar az değil hani. Faşizm, kapitalizmin bir yan ürünüdür. Genellikle karikatürcülerin çoğunluğu faşizme karşı... Sanatçı toplumun önünde giden kişidir. Devrimciliğe, ilericiliğe yatkın, tutuculuğa karşı olması doğaldır. Böyle olunca faşizm gibi çağ dışı bir baskı rejimine karşı olması da doğaldır. Gerçekte çağdaş karikatürcünün temelde kapitalizme karşı olması gerekli... Türk karikatürünün gücü ise çizgi yeteneğinden çok, devrimci niteliğinden ileri gelmektedir. Türk mizah çizerleri kendilerine düşen görevi eksiksiz yapmaktadırlar.

FOTO: ASLI SELÇUK

— Karikatürün topluma nasıl bir katkısı olmaktadır? Bu günümüzde ne denli başarılabiliyor?

— İnsanların yücelmesi, iyiye, doğruya, eşitliğe ulaşması için uğraşıyorsa, topluma katkısı, yaygınlığı nedeniyle küçümsenemez sanırım. Günümüzde basın bu türde çalışan karikatürcüleri tasfiyeye yönelmiş, başka tür mizah yapan karikatürcüler yetişmiştir. Sulu mizah diyeceğim ben buna. Sulu olduğu için de, beyin yıkama makinelerinde malzeme olarak bol bol kullanılıyor.

— Yazılı karikatürü çokça çizen çizerler için: "Artık tıkandı, hep yazılı çiziyor. Basından haberleri alıntılıyor" denildiğine tanık oluyoruz. Bu konuda neler düşünüyorsunuz?

— Mizah çizerleri olayları elbette ki basından, radyodan, televizyondan öğrenecektir. Onun, diğer insanlardan daha üstün yetenekleri yoktur ki haberler kendiliğinden ona ulaşabilsin. Bahsi edilen çizerler günlük bir gazetede çalışıyorlarsa olayların içinde olmaları gerekir. Olaylar da ajanslar ve basın yoluyla ulaştırılır. Okuyucunun bu olaydan haberi olmayabilir. Karikatürün üzerindeki haber alıntısı, bu tip okuru olaydan haberdar etmek veya olayı hatırlatmak içindir. Konmasa da karikatür değerinden bir şey kaybetmez. Yazılı veya yazısız çizmeğe gelince; geniş kitlelere seslenen mizah çizeri, onlara birşeyler vermek, birşeyler anlatmak zorundadır. Daha kolay anlatmak nedeniyle yazıdan yararlanabilir. İnsanların hepsi üstün zekâya sahip değillerdir. Yabancı ülkelerde zekâ testlerinde yazısız karikatürler kullanılır. Benim başıma bu türden çok olay gelmiştir. Okuyucu telefonu açmış, yazı işleri müdürüne sormuştur karikatürün ne demek istediğini, Yazı işleri müdürü yanıt verememiştir ve bana telefon etmiştir: "Başka biri daha sorarsa ne yanıt vereyim" diye. Mizah çizeri Folon kendi çizdiği karikatürlerin ne demek istediğini kendisinin de anlayamadığını itiraf eder.

"İnsanların çoğu aç ve özgürlükten yoksunken, fantezi ile uğraşan kişiye sanatçı diyemem ben" diyor Sartre.. Bu söz geri kalmış bir ülkede daha da önem kazanıyor.

Bırakalım bu sanatsal endişeleri bir yana ve artık, bu tip karikatürleri kitaplar, sergiler için ayıralım. Mizah çizerlerinin de bu geri kalmış toplumda görevleri olduğunu unutmayalım.

— Bağımsızlık savaşı veren ve bağımsızlığını kazanmış ülkelerle, sosyalist ülkelerin karikatürü hakkında neler söyleyebilirsiniz?

— Bağımsızlık savaşı veren ülke çizerlerinden pek az örnek görebiliyoruz. Çizenleri de tanımıyoruz. Gördüklerim yapıtlarıyla savaşın içindeydiler. Sosyalist ülke karikatürcülerinde yarışma merakını ve batı karikatürcülerinin büyük etkisini izledim. Onlar da bu işin pazarlamasını büyük bir ustalıkla sürdüren ve yöneten Fransa'nın etkisi altındalar. Bir Topor çıkıyor, bakıyorsunuz bir çok doğulu karikatürcü Topor'laşıyor. Oysa Batı'daki meslekdaşlarından çok daha güçlüleri var içlerinde. Orada da bu türden yapıtlara, dergilerde ve gazetelerde yer verilmiyor. Ya da çok az yer veriliyor... Yarışmalarda, sergilerde izleyebiliyorsunuz, bu tür karikatürleri.

Krokodil'e bakıyorsunuz, Balkan ülkeleri mizah dergilerini araştırıyorsunuz, bunların karikatürcülerinin çizdikleri yıllar yılı hep aynı. Dondurulmuşlar sanki. Hiçbir yenileşme hareketi görülmüyor. Çoğunluğu da bürokratik konularla uğraşıyor.

— Günlük gazetelerde yayınlanan her karikatür, okurun zihninde, bir sonraki günkü karikatüre yerini bırakabilmektedir. Bu olgu gündelik karikatürün kalıcı olmayacağını gösterebilir mi?

— Bu konuda 1952 yılında bir yazım yayınlanmıştı. Şunları söylüyordum. "Siyasi karikatürler gelip geçici gibi görünür ve biz mizah çizerlerinde, siyasi karikatürlerin ömürlerinin az olduğu düşüncesi, sanısı vardır. Gazetede basılır yirmidört saat yaşayan bir çeşit kelebek gibi ertesi sabah ölür. Bu yanlış bir düşüncedir. Madem ki bugün siyasi olaylardan kanunlar çıkarmak isteyen bir siyaset bilimi var ve mademki siyaset ne kadar değişik görünürse görünsün birbirine benzeyen olayların periodik bir şekilde devamıdır; pekâlâ zamana dayanacak karikatürler çizmek mümkündür."

Yıllar önce çizilmiş siyasi ve toplumsal karikatürlerin, tekrar tekrar çizildiğini, ayrı ayrı kişiler tarafından çzildiğini çokça görüyoruz. Kalıcılığını yitirmiş görünen karikatürler ise, çağının belgeleri arasında zaman geldikçe anımsanmakta, yayınlanmaktadır. Bu bile önemi küçümsenmeyecek bir işlevdir. Tarih, bilimsel yasalar içinde oluşur. Yaşadığımız dönemin siyasası içinde değişen olayların değişmez özünü yakalayan karikatürcü, yarına kalacak yapıtlar yaratabilir.

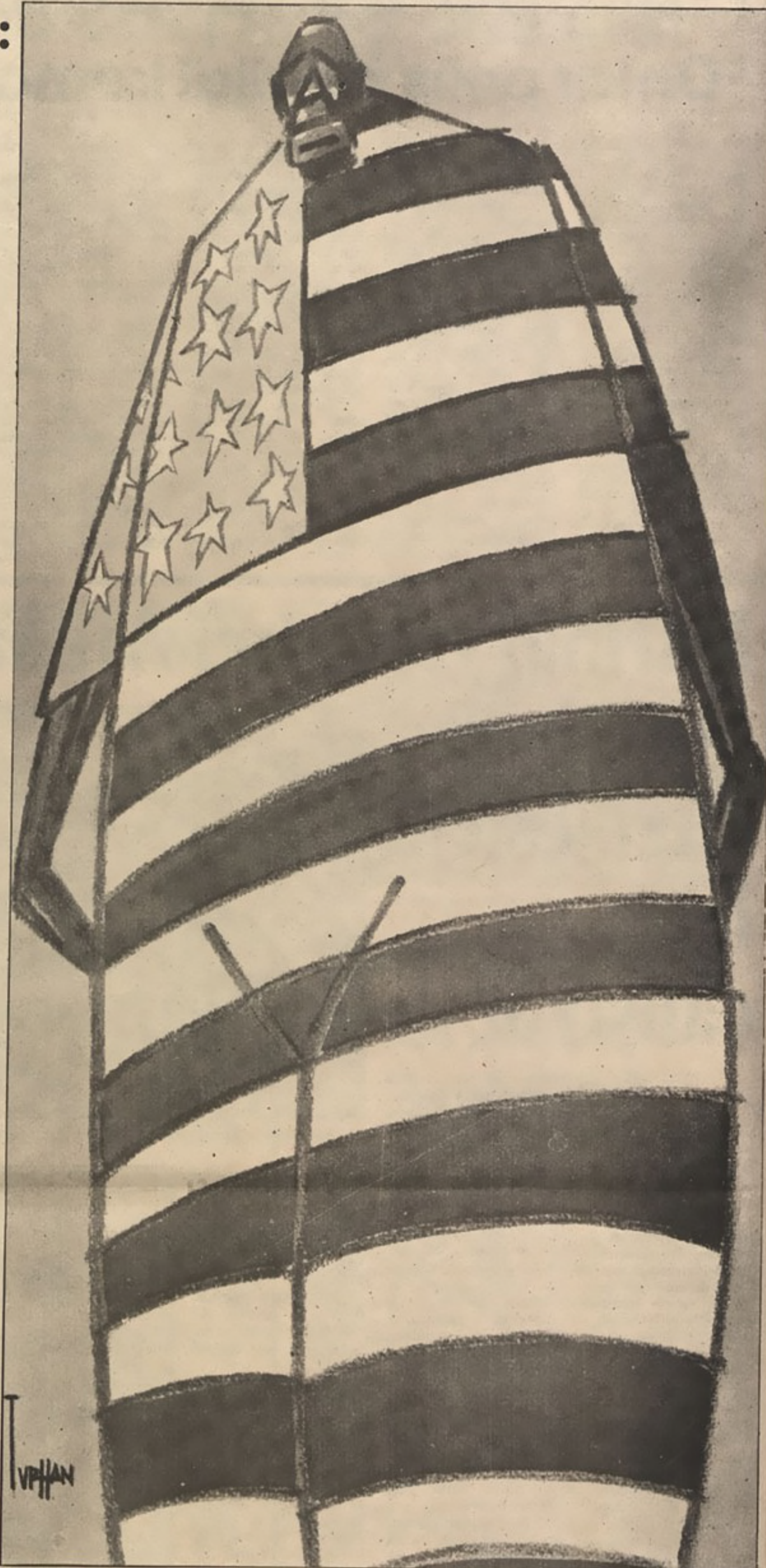
— Karikatürü var eden öğeler sizce nelerdir?

— Fikirde: Şaşırtıcı, beklenmedik bir yakalayış, kavrayış ve sunuş, mizahî yoğunluk... Çizgide: Anlatım gücü yüksek bir çizgi, bu çizgideki mizahî eğilimin yoğunluğu...

— Karikatürün yazılı ya da yazısız olmasını belirleyen nedir? Bu iki tip karikatürün arasındaki fark için ne düşünüyorsunuz?

— Mizah çizeri çizgiyle düşünen sanatçıdır. Mizah çizginin eğilimindedir. Karikatürün yazısız olması onu sanatsal yönden değerlendirir, uluslararası bir dile ulaştırır. Fakat öyle karikatürler vardır ki yazılı olmasına rağmen güzel ve değerlidirler. Bu çeşit karikatürlerde yazı ve çizginin birbirini tamamlaması gerekir.

— 12 Mart öncesi, 12 Mart sonrası karikatürümüzün durumu nedir sizce?

— 12 Mart öncesi, sonrası diye kesin bir çizgi yok Türk karikatüründe. 27 Mayıs öncesi, sonrası daha belirli görünüyor. 27 Mayıs'tan sonradır ki sermaye çevrelerinin gözleri açılmış, kendi çıkarları yönünde bilinçli bir savaşa girişmişlerdir. Bunlardan birisi de basından devrimci mizah çizerlerini uzaklaştırmak ya da kontrol altına almak oldu.

Karikatür sanatımızın duraklama dönemi denilen sürenin nedeni budur. 27 Mayıs'tan sonra sermaye çevreleri gibi, işçi sınıfı da kendi bilincine varmağa başlamıştır. Bu sınıf çatışmaları ise mizah çizerlerinin bulundukları yerleri daha belirgin hale getirmiştir.

— Karikatürün ulusal karakterini bulması nasıl başlar? Gelişimin malzemesi nelerdir? Gelenekten yararlanma konusunda neler düşünüyorsunuz?

— Karikatürde ulusal karakter ne cami-medrese çizerek, ne Karagöz-Hacivat figürlerindeki çizgilere, tiplere özenerek oluşur. Ne de minyatürleri taklit ederek ulusal çizgi yaratılır. Bir yenilik de sayılmaz bu...

Zaten, ne Karagöz-Hacivat çizgileri, ne de minyatürlerimiz, Türk asıllı değillerdir. Birisi Çin'den diğeri Acem'den esinlenmiştir. Kendi toplumunun değişim kavgasına katılan, kendi insanının dertlerini, acılarını, isteklerini dile getiren, kendi yurttaşının eşitliği ve özgürlüğü için savaş veren ve bunun için çizen karikatürcünün yapıtları ulusal karakteri taşırlar.

"78. yılında Nazım Hikmet" adlı söyleşi bugün yapılıyor

Türkiye Yazarlar Sendikası'nın düzenlediği "78. Yılında Nazım Hikmet" konulu söyleşi bugün Harbiye Muhsin Ertuğrul Tiyatrosunda yapılacak. Türkiye Yazarlar Sendikası tarafından düzenlenen bu ortak söyleşiye Kemal Sülker (Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfedarasyonu-DİSK), Asım BEZİRCİ (Türkiye Yazarlar Sendikası) Orhan Apaydın (İstanbul Barosu) Enis Coşkun (Barış Derneği), Afşar Timuçin (Türkiye Yazarlar Sendikası) adına birer söyleşi ile katılacakları program saat: 17'de başlayacak.

Tenessee Williams'ın "Gençliğin Tatlı Sesi" adlı yapıtı İstanbul Şehir Tiyatrosu'nda sergileniyor

Tenessee Williams'ın yazdığı, Haldun Taner'in yönetmenliğini yaptığı, "Gençliğin Tatlı Sesi" adlı yapıt, İstanbul Şehir Tiyatrolarından, Harbiye Muhsin Ertuğrul Tiyatrosunda, 23 Ocak Pazartesi gününden itibaren, sergilenmeye başlandı.

Gencay Gürün ve Ergun Sav tarafından dilimize çevrilen "Gençliğin Tatlı Sesi" adlı oyunun, dekor ve giysilerini Osman Şengezer hazırladı. Alev Özgün, Suphi Tekniker, Aytaç Yürükaslan, Oya Aydonat, Ayşin Atav, Osman Gürgen, Turgut Arseven, Süleyman Balçın, Fehmi Yaşar ve Gülistan Güzey'de oyunun rollerini paylaştılar.

Yönetmen Haldun Taner, oyuna ilişkin yaptığımız söyleşide şunları söyledi: "İlk önceleri bir komedi yapmayı tasarladık, kadroyu toparlayamadık. Çalıştığımız kadro elemanları bu oyuna daha elverişli idi. Üstelik Tenessee Williams, beğenilen bir yazardır, yapıtları uzun zamandır tiyatrolarda da sergilenmemişti. 'Gençliğin Tatlı Sesi', yazarın yeni ve beğeni kazanan bir eseri idi. Bu nedenle, Sayın Hayati Asılyazıcı ile bu oyunu sahnelemeyi kararlaştırdık.

Oyunda konu insan. İnsanın zaafları, tatminsizliği ve belli bir çağdaki yalnızlığı işleniyor. Yazarın tüm yapıtlarında işlediği insanlar gibi, bu oyunun da insanları, başarı kazanmışları dahil karmaşık duygulara sahip. Örneğin, Baş Aktris, ünlü birisi. Yine de duyguları ile savaş halinde. Belki duyguları biraz çarpıtıyor, yüzde yüz gerçek olmamasına karşın, bunu çarpıtılmış gerçek duygular diye nitelendirebiliriz."

Haldun Taner'in yazdığı "Sersem Kocanın Kurnaz Karısı" adlı oyun 150. gösterisine ulaştı

SEVGİ ARGUN

Şehir Tiyatroları Harbiye ve Fatih bölümünde iki yıldır kapalı gişe oynayan

Haldun Taner'in yazdığı, Çetin İpekkaya'ın yönettiği "Sersem Kocanın Kurnaz Karısı" adlı oyunu 150, gösterisine ulaştı.

Fatih Şehir Tiyatrosu'nda sergilenen "Sersem Kocanın Kurnaz Karısı" adlı oyunda, Münir Özkul, Şehime Erton, Şener Şen, Ragıp Yavuz, Birsen Kaplangı, Ani İpekkaya, Necdet Yakın, Sükan Kahraman, Bilge Zobu, Nevzat Açıkgöz, Saltuk Kaplangı, Renan Fosforoğlu ve Hakan Tanfer oynadılar. Teknik işleri, Işık: Mustafa Yiğit, Efekt: Özdemir Özkara- Ayhan Arlı Aksesuvar: Ali Çınar- Fikri Yüksel, Teknisyen: İsmail Varsoy-Mehmet Soygan- İsmet Türk - Ünsal Yavuz, Terzi: Hafize Yavuz üstlendiler.

Bilindiği gibi Sersem Koca'nın Kurnaz Karısı oyunu geçtiğimiz yıl Kıbrıs'a yaptığı turneyle burada da beş oyun oynamıştı.

CHP'li Somuncu: MHP'liler ne zaman bir yerde olay çıkacağını söylese, ardından olaylar çıkıyor

ANKARA (DEMOKRAT)

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreter Yardımcısı Metin Somuncu MHP ve MHP yanlısı gazetelerin ne zaman bir yerde olay çıkacağını yazsa hemen ardından olayların çıktığını hatırlatarak, "MHP'nin yayın organı Hergün Gazetesi Hatay'da olaylar olabileceğini yazıyor. Hükümetin ve kamuoyunun bu konuda dikkatli olması gerekir." dedi.

Demirel hükümetinin yangına su değil körük sıktığını söyleyen Somuncu, "Demirel hükümeti, Valiyi, Kaymakamı, Emniyet görevlisini kapıkulu yapmak istiyor" şeklinde konuştu.

Demirel hükümetlerinin "Terör" konusundaki tutumunu eleştiren Somuncu düzenlediği basın toplantısında Demirel'in bu konuda tarafsız davranmadığını ifade ederek, "Silahlı eğitim yapan, anarşiyi, komando kamplarının son derece tehlikeli ve sakıncalı olduklarına dair kendisine sunulan emniyet raporlarını kulak arkasına atan Başbakan Demirel'dir. Adam öldürmek suçundan gıyabi tutuklu anarşistler, yakalanmak için polisçe aranırken onları makamına kabul edip sohbet eden Başbakan Demirel dir." dedi.

MHP yanlısı terör odaklarının Demirel hükümetinin kanatları altında bulunduğu ifade eden CHP Genel Sekreter Yadımcısı Metin Somuncu yine de Demirel'in muhalefetteyken CHP hükümetine layık gördüklerini "Ülkenin esenliği ve kardeşçe yaşama hakkına sahip halkın hatırı için" Demirel'e layık görmediklerini belirtti.

Demirel hükümetinin olaylara tek yanlı bakmayı sürdürmesi halinde yangının daha artacağını kaydeden Somuncu, yapılanların hesabının mutlaka verileceğini söyledi.

Polisin yetkilerini

(Baştarafı 1. Sayfada)

luların bulunabilecekleri veya barınabilecekleri gerçek veya tüzel kişilerin hangi maksatla olursa olsun kullandığı bütün yapılara ve eklentilere "girip arama yapabilecek ve suç eşyalarına el koyabilecek.

Yürürlükteki yasaya göre ivedi durumlarda Cumhuriyet Savcılığı'ndan, öteki durumlarda da mahkemeden karar alınmadıkça arama yapılamamaktadır. Yasallaştırılması düşünülen bu madde ile, polisin istediği zaman evleri, kişilerin üzerlerini araması olanaklı kılınmaktadır.

Baskı yasa tasarısının birinci çerçeve maddesi içinde yer alan ve görüşülmesi en sona bırakılan Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunu'nda yapılması düşünülen bir başka değişiklik ile de "toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin güvenliğini bozacak durumlarda, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ya da sendikaların toplantılarında can ve mal güvenliği ile seyahat özgürlüğünün sağlanması için tren, otobüs, vapur uçak, liman, iskele, spor gösterilerinin yapıldığı yerlerde polis arama yapıp gerekli gördüğü belgelere el koyabilecek" hükmü getiriliyor.

MSP VE CHP'NİN KARŞI ÇIKMASI BEKLENİYOR

Polisin yetkilerini arttıran tasarıya CHP ve MSP'nin karşı çıkması ve değişiklik önergesi vermesi beklenmektedir. MSP grubu daha önceki açıklamalarında, polise arama ve kimlik sorma yetkisi verilmesiyle kamu huzurunun bozulacağı kanısında olduklarını, CHP grubu da verilen yetkiler ile temel hak ve özgürlüklerden bazılarının zedeleneceğini bildirmişti.

CHP ve MSP grupları, TBMM'nin bugünkü oturumunda ele alınacak yasa değişikliği önerilerinin değiştirilmesi için değişiklik önergeleri verecek veya engelleme yapacaktır.

Darbe müdahale

(Baştarafı 1 Sayfada)

Amerika'ya mudahale hakkı tanıyan ikili anlaşmanın yürürlükte olduğu yolunda beslenen kuşkuları doğruladı. Ayrıca Amerika mahreçli haberlerde de Türkiye'deki üslerin bir "çağrı" üzerine daha geniş kapsamlı olarak kullanılma olanağının tanındığı belirtilmektedir. (Bk. 21 Ocak 1980 tarihli Hürriyet)

Bilindiği gibi Afganistan'daki Sovyet müdahalesi de böyle bir ikili anlaşmaya dayanarak gerçekleştirilmiştir. Sovyetler Birliği müdahalesi ile bir hükümet darbesi ilk kez içiçe geçmekte. Amerika'nın ise bu konuda birçok sabıkası vardır. ABD birçok ülkeye bir hükümet darbesinden sonra asker yollamış, ve "düzeni" sağladıktan sonra askerlerini çekmiştir. Birçok örnek arasında, 1954'te Guatemala'daki anti emperyalist hükümetin bir darbeyle düşürüldüğü anda ülkenin de Amerikan birliklerince istilâ olunmasını gösterebiliriz. 1965'te Dominik Cumhuriyeti'ndeki Juan Borsch hükümeti bir darbe ve Amerikan müdahalesi sonucu devrilmişti. Buna yığınla örnek ekleyebiliriz. Afganistan konusunda tozu dumana katanların bu ikili anlaşma konusunda susması ibret vericidir.

Özellikle CIA'ya yeniden yabancı ülkelerde komplolar düzenleme izninin verildiği şu günlerde, 1959 tarihli Türk-Amerikan ikili anlaşması son derece büyük bir önem taşımaktadır. Türkiye kamuoyu 1959 yılında bu anlaşmaya karşı çıkan Ecevit'in çarşamba günü yapılacak görüşme sırasında nasıl bir tavır göstereceğini merakla beklemektedir.

Ülkemizde halkın yarısı yolsuz, susuz ve elektriksiz yaşıyor

Türkiye'de 2 milyon 162 bin 422 köylünün yoldan yararlanamadığı, 4 milyon 366 bin 802 köylünün susuz olduğu, 15 milyon 101 bin 292 insanında karanlıkta yaşadığı bildirildi.

Alınan bilgiye göre Cumhuriyet'in kurulmasından bu yana 88 bin 553 yerleşim yerinden ancak 52 bin 293'üne su götürülebildi. Yaklaşık 23 milyon 478 bin 651 kişinin yaşadığı kırsal kesimde yaklaşık 5,5 milyon insanın suyunun da yetersiz olduğu saptandı.

Bu arada 36 bin 210 köyden, 12.920'sine elektrik götürülebilirken 23.290 köyde elektrik bulunmuyor.

Öte yandan yine 36 bin 210 köye bu güne kadar ancak devlet ve il yolu üzerinden 4124 köye yol gitti.

Toplam 172 bin 103 kilometre yoldan 21 bin 473 köye kaplama, 7278 köye de tesviyeli yol götürülebildi.

Türkiye'de halen 3335 köyün yolsuz olduğu ve buralarda 2 milyon 162 bin 422 köylünün yaşadığı bildirildi.

İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdür Yardımcısı görevden alındı

ANKARA (DEMOKRAT)

Çalışma Bakanlığı'na bağlı İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürü Yardımcısı Fikret Cebeci başka bir göreve atanmak üzere görevden alındı.

Resmi Gazete'nin dünkü sayısında yayınlanan kararda ayrıca Genel Müdür Başyardımcısı Oktay Tan, Genel Müdür Yardımcıları İbrahim Tahtakılıç ve Mehmet Koyunlu'nun da başka görevlere atandıkları da yer aldı.

Tapu ve Kadastro Yüksek Okulu öğrencileri süresiz boykot ilan etti

Tapu ve Kadastro Yüksek Okulu'nda öğrencilerin süresiz boykota gittiği öğrenildi.

Açıklamada öğrencilerin çoğunluğunun Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nde çalıştığı, okulun da aynı genel müdürlüğe bağlı olduğu bildirilerek, okulda mesleki derslerin görüldüğü, yapılan eğitimin meslekçi eğitime girmesi gerektiği iddia edildi.

Bakkal ve bayilerde bulunmayan Samsun ve Maltepe sigaraları karaborsada bol miktarda bulunuyor. (FOTOĞRAF: ESAT PAPİLA)

Samsun karaborsada 60 liraya satılıyor

HABER MERKEZİ

Yurdun çeşitli yerlerinde sigara karaborsaya düştü. Sigara tiryakileri artık resmi fiyatı 15 lira olan Samsun sigarasını karaborsadan 40—60 lira arasında alabiliyorlar.

Tekel bayiilerinde bulunmayan sigaralar özellikle sokaklarda yüksek fiyatlara satılıyor. Bu arada sadece Samsun sigarası değil, tüm sigara çeşitlerinin darlığı olduğu, Birinci ve Bafra sigaralarının bile bulunmadığı gözleniyor. Bu arada fazla alıcı bulmayan Meltem sigarasının bayilere kilolarca dağıtıldığı da görülüyor.

İstanbul Tekel Fabrikalarında direnişlerini sürdüren Tekel işçileri, sigara yokluğunun baş sorumlusunun istemlerini karşılamayan Tekel olduğunu ileri sürüyorlar. İşçiler sigara yokluğu bahane edilerek direnişteki işçilerle sigara bulamayan halkın karşı karşıya getirildiğini ve sigara yokluğunun sorumlusunun işçiler olarak gösterilmek istendiğini belirtiyorlar. Sorumluluğun kendilerine ait olmadığını bildiren işçiler, Tekel'in tamamen uzlaşmaz bir tutum içine girerek isteklerine kulak tıkadığını da söylüyorlar.

Bilindiği gibi işçilerin istemlerinin başında direnişe katılan işçilerin işten atılmaması, iş akitleri feshedilenlerin tekrar iş başı yapmaları ve can güvenliğinin sağlanması için servis otobüsü verilmesi geliyor. İşçiler Tekel'in bu kadar basit istekler karşısında bu kadar uzlaşmaz bir tavır almaşının düşündürücü olduğunu ifade ediyorlar.

Bu arada kendileriyle görüştüğümüz Tekel yetkilileri ise işçilerle uzlaşmanın kesinlikle mümkün olmadığını, istemlerinin kabul edilemeyeceğini bildiriyorlar.

AP ve CHP'de

(Baştarafı 1. Sayfada)

den olduğu bildirildi.

CHP'de koalisyona karşı olduğunu açıklayan ve bu arada baskı yasaları konusunda genel başkan ile ters düşen sol kanat milletvekillerinin etkisizleştirilmesi için sürdürülen disiplin uygulamalarının "tasfiye" olarak nitelendirilmesi CHP-deki huzursuzluğun büyümesine yolaçtı. 11'ler olarak tanımlanan milletvekillerinin disiplin kurulunca cezalandırılmasından sonra, Başbakan Demirel hakkında 51 parlamenterin Meclis araştırması istemeleri Genel Baskan Ecevit'in sert tepkilerine yolaçtı. Bu arada Ecevit'in baskısı sonucu üç milletvekili önergedeki imzalarını geri aldıklarını açıkladı. 51'ler olayı büyürken, bu kez de devamsızlık ettikleri gerekçesiyle 23 parlamenterin genel yönetim kurulunca hedef seçilmesi, parti içi muhalefeti susturma girişimi olarak değerlendirildi. Bir CHP milletvekili "Genel başkanımızda oylamaya katılmadı. Acaba onun hakkında da 23 parlamenterle birlikte işlem yapılacak mı?" şeklinde konuşurken siyasi kuliste, "CHP Genel Merkezcileri ile AP'nin bir kanadı koalisyon hazırlığı içinde" biçiminde yorumlar yapıldı.

AP HÜKÜMETTE KALMAYI TARTIŞIYOR

Öte yandan CHP'deki bu gelişmeler olurken AP içinde de sert tartışmalar yapılıyor. AP Ortak Grubunda çarşamba günü tartışılacak olan İçişleri Bakanı Gülcügil hakkındaki soruşturma önergesinin hükümetin daha sert bir politika izlemesini de amaçladığı verilen haberler arasında. AP'nin MHP'ye yakın politika izlemesini isteyen Saadettin Bilgiç yanlılarınca verilen önerge üstükapalı olarak hükümette kalınması ve CHP ile hiç bir işbirliğine gidilmemesi tutumunu savunuyor.

Edinilen bilgiye göre, AP içinde CHP'ye benzer şekilde, üç grubun bulunduğu belirtildi. Saadettin Bilgiç ve yandaşları hükümetin iş başında kalarak sert politika izlemesini savunurken, eski demokratlar olarak bilinen kanat hükümetten çekilerek AP—CHP koalisyonuna olanak tanımasını savunuyor. AP'de Demirel'ci olarak bilinenkesim ise, "Beyfendi ne derse o olur" politikası izliyor. Demirel'in ise eski demokratlardan kopmamak isterken, "hükümet başarısız oldu ve kaçtı" suçlamasına hedef olmamak arasında seçim yapmaya çalıştığı söyleniyor.

AP içinde hükümetteki bazı bakanlara karşı başlatılan eleştiri kampanyasının ilk ciddi hedefi olan İçişleri Bakanı Mustafa Gülcügil yarınki grup toplantısında savunma yapacak. AP'nin yarın toplanacak ortak grubunda Denizli Milletvekili Mustafa Kemal Aykurt ve 23 arkadaşı tarafından İçişleri Bakanı hakkında verilen genel görüşme önergesi ele alınacak. AP'nin son grup toplantısında İçişleri Bakanı Mustafa Gülcügil'in istifasını isteyen Denizli Milletvekili Mustafa Kemal Aykurt'un bakan hakkındaki önergesine imza koyan AP milletvekilleri Mustafa Gülcügil'i "beceriksiz ve yeteneksizlikle" suçluyorlar.

Niğde Belediye Başkanlığı seçimini CHP adayı kazandı

Niğde'de, Belediye Eski Başkanı CHP'li Suat Baysal'ın ölümü üzerine pazar günü yapılan Belediye Başkanlığı seçimlerini yine, CHP'li Dr. İsmail Hakkı Altan kazandı.

Altan'ın 4053 oy almasına karşılık, MSP adayı 843 oy, AP adayı İsmail Özen 2548 oy ve 73-77 döneminde Belediye Başkanlığı yapan ancak daha sonra seçimi kaybedince AP'den ayrılarak bağımsız olarak adaylığını koyan Feridun Zeren 4012 oy aldı. Zeren'in AP ve MHP'lilerden oy aldığı bildirildi.

Milli Güvenlik

(Baştarafı 1. Sayfada)

nun bölgedeki gelişmeler konusunda alınacak ivedi karar ve saptanacak yeni dış politika konusu ile iç olaylarda görülen "sıçramalı gerginliği" azaltmak için izlenecek tutumu "uyarı mektubu"nuda gözönüne alarak değerlendireceği verilen haberler arasında.

Kızılcahamam

(Baştarafı 1. Sayfada)

li Eğitim Müdürü Osman Işık'ın da Kızılcahamamlı olmasından dolayı sürgünlerde etkin rol oynadığını öne sürdüler.

Bu arada, genellikle 12—18 yaş grubundaki gençlerin kaldığı ilçedeki Yetiştirme Yurdu'nun "Bir komünist yuvası" olarak gösterilmeye çalışıldığı, ilçenin dışında bulunan bu yetiştirme yurdunda kalanlarla ilçe halkının karşı karşıya getirilmek istendiği kaydedildi. Bir süre önce "Milliyetçiler" imzalı dağıtılan ve "Yurt—kasaba çatışmasının" körüklendiği anlaşılan bir bildiride "Komünistler Yurdun her tarafında Alevi—Sünni çatışmasını körüklerken, yemyeşil kasabamızda da yurt-kasaba çatışmasını körüklüyorlar" şeklinde ifadeler bulunduğu görüldü. "Yurt kasaba çatışmasının" bir süre önce bir İstanbul gazetesindeki "itiraf" başlıklı yazıda adı geçen ve Ankara'nın Etlik bölgesindeki faşistlere silah yardımında bulunduğu öne sürülen Hamdi adındaki polis komserinin Kızılcahamam'da görevli olduğu sırada bu kişi tarafından başlatıldığı belirtildi.

Topluca okula

(Baştarafı 1. Sayfada)

ve jandarma birlikleri, toplanmak üzere alana gelen öğrencileri geri gönderdiler.

Alana toplanmak üzere gelen öğrenciler polis ve jandarma tarafından kendilerine zor kullanıldığını özellikle 06 AA 955 plakalı otodaki sivil güvenlik görevlilerinin kendilerine ağır hakaretler ettiklerini öne sürdüler. Öğrenciler bu tür uygulamaların Beşevler bölgesindeki okullarda öğrenimi engellemeye yönelik olduğunu söylediler.

Oda seçimlerini karma listeler kazandı

HABER MERKEZİ

TMMOB'ye bağlı Elektrik Mühendisleri Odası ve Mimarlar Odası İstanbul Şubeleri'nin kongrelerinde seçimleri karma listeler kazandı.

Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi yönetimine, Devrimci Demokrat Listeden Ahmet Akçay, Selçuk Esen ve İbrahim Urhan, TİP TSİP, Sosyal Demokratlar ve Birlik Dayanışma'nın oluşturduğu Demokrasi İçin Birlik Listesinden de, Birlik Dayanışmacı Ersin Kaya, Mustafa Yıldırım, Sosyal Demokrat Abdullah Sözen ve TİP'li Cevdet Aydemir geldi.

Mimarlar Odası İstanbul Şubesi yönetimine ise Birlik Dayanışma'dan Müşfik Erem, Hasan Çakır, Yücel Gürsel Tayyar Kumbasar, Mehmet Yıldız, Devrimci Demokrat Listeden de Sultan Bitiren ve Niyazi Duranay geldi.

İZMİR ZİRAAT MÜHENDİSLERİ SEÇİMİNİ HALKÇI DEVRİMCİ BİRLİK GRUBU KAZANDI

Bu arada, Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesinin pazar günü saat 12.00'de Fuar Belediye Meclisi Salonu'nda yapılan kongresinde Divan seçimlerini Birlik Dayanışma Adayı Coşkun Saydam, daha sonra yapılan Yönetim Kurulu seçimlerini ise, Adil Akın, Orhan Tuncel, M. Emin Tugay, Cemal Esmer, Cem Balkan, Ali Fuat Küçükkarakurt ve Akif Kundakçı'dan oluşan Halkçı Devrimci Birlik Grubu listesi kazandı.

TÜRK-İŞ

(Baştarafı 1. Sayfada)

melerinde asgari ücret konusunun ele alınacağı belirterek "Asgari ücret konusunda çalışmalarımız başladı. Ancak icra kurulumuz bu konuda karar almaya yetkilidir. Konu icra kurulumuzun haftalık toplantılarında ele alınacaktır" dedi.

Sadık Şide, büyük ölçüde artan yaşam pahalılığının asgari ücretin yeniden saptanmasını zorunlu hale getirdiğini vurguladığı demecinde "Asgari ücret konusunu 22 Aralık'ta hükümetle yaptığımız toplantıda ele aldık. İkinci toplantı ikinci ayın ikinci haftasında yapılacaktır" şeklinde konuştu. Türk—İş'in oluşturduğu araştırma komisyonunun piyasayı sürekli izleyerek fiyat saptaması yaptığını da hatırlatan Şide, toplu sözleşme görüşmelerinde ve asgari ücrette "baz" olarak kullanılacak bu çalışma sonuçlarının asgari ücretin saptanmasını zorunlu hale getirdiği görüşünde olduğunu da ifade etti.

Bilindiği gibi asgari ücret son kez 1 Mayıs 1979 tarihinde büyükler için 180 lira, küçükler için 160 lira olarak belirlenmişti.

Anadolu Ajansı

(Baştarafı 1. Sayfada)

Ankara'daki Genel Müdürlük binasında toplanacak olan Olağan Genel Kurulda, 1979 yılı bitmiş olmasına karşın, teknik nedenlerle hazırlanamamış olan bilançonun görüşüleceği bildirildi. 4 Ocak'ta yapılan toplantıya bilançonun yetiştirilemediği, bu nedenle bilançonun tamamlanması ve bütçesinin yaklaşık yüzde 90'ını devletten sağlayan Anadolu Ajansı'nın 1980 yılı bütçesinin, 1 Mart 1980 tarihinde kesinleşecek Bütçe Kanunu'nun hemen sonrasında hazırlanabileceği gerekçeleriyle Genel Kurul'un Mart ayı sonu yerine, 4 Mart'ta toplanmasının uygun görüldüğü açıklandı.

Türk dış

(Baştarafı 1. Sayfada)

nin yakın komşuları ile olan ilişkileri konusuyla özellikle Afganistan ve İran olaylarını içeren bir açıklama yapacak. Görüşmelerde Yugoslavya, Ortadoğu ülkeleri, Filistin sorunu, Kıbrıs ve Yunanistan'la olan diğer sorunlar da gündeme gelecek.

Bu arada genel kurul öncesi parlamentoda grupları bulunan siyasi partiler sabah toplanarak dış politika konusunda önce bir değerlendirme yapacaklar.

Bilindiği gibi son gelişen olayların ilgili olarak kamuoyu ile genel kurula bilgi verilmemiş ve resmi görüş açıklanmamıştı. Bu, başta parlamento olmak üzere kamuoyunca tepkilere yolaçmıştı. Genel kurulun yarınki birleşiminde ilginç tartışma ve konuşmaların olabileceği sanılıyor.

Carter

(Baştarafı 1. Sayfada)

bölgede Hava ve Deniz Kuvvetlerine kolaylıklar sağlanması için de çalışmalarda bulunduklarını belirtti. Carter, bölgedeki Amerika'nın kuvvetlerinin arttırılmasının aynı zamanda Sovyetler'in Afganistan'a müdahalesine bir tepki olduğunu duyurdu.

Öte yandan, ABD'nin Tayland'a tank göndermeye hız verdiği bildirildi.

ABD'nin Tayland Silahlı Kuvvetlerini güçlendirmek için bu ülkeye vermeyi kararlaştırdığı tankları partiler halinde Bangkok'a göndermeye başladığı bildirildi.

Geçen yıl sonunda verilen 15 tanka ek olarak 30 modern tankın daha birkaç ay içinde teslim edileceği, 2 yıl içinde bu ülkeye 150 savaş tank verilmiş olacağı belirtiliyor.

ABD'nin Vietnam birlikleriyle devrik Pol Po yönetimine bağlı "Kızıl Khmer" gerillaların Kamboçya'da sürdürdükleri savaşın Tayland'ın toprak bütünlüğünü tehdit ettiği gerekçesiyle, Tayland ordusunu "modernleştirmeyi" planladığı ve tankların bu plan çerçevesi içinde gönderildiği belirtildi.

AET BAŞKANI CARTER'LA GÖRÜŞECEK

Bu arada İran Afganistan ve enerji bunalımı ile ilgili sorunlar üzerinde görüş alışverişinde bulunmak ve alınacak önlemler konusunda eşgüdüm sağlamak amacıyla Avrupa Ekonomik Topluluğu Başkanı Ry Jenkings'in Washington'da ABD Başkanı Jimmy Carter, Dışişleri Bakanı Cyrus Vance, Maliye Bakanı William Miller ve Enerji Bakanı Charles Duncan'la görüşmesi bekleniyor.

Jenkins'in ABD yetkilileri ile görüşmelerinde, topluluk üyesi ülkelerin Afganistan'a Sovyet müdahalesi konusunda ABD'nin tutumunu desteklediklerini ve tarım ürünleri satışlarının kısıtlanması önlemine kısmen katılmaya hazır olduklarını belirteceği sanılıyor. Ancak AET Komisyonu Başkanının daha ileri düzeydeki önlemlere katılıp katılmama konusundaki kararın topluluk üyesi ülkeler tarafından ayrı ayrı kararlaştırabileceğini de ABD yetkililerine iletmesi bekleniyor.

ABD ise İran, Afganistan ve enerji bunalım konularındaki politikasının Avrupalı müttefikleri tarafından daha somut bir biçimde desteklenmesini istiyor.

ABD Başkanı Carter, Sovyet birliklerinin bir aya kadar Afganistan'dan çekilmemesi halinde Olimpiyat Oyunlarının Moskova'dan başka bir yere taşınmasını ve Yunanistan'da daimi bir Olimpiyat Komitesi kurulmasını istedi.

Fakat Uluslararası Olimpiyat Komitesi, bu tutumu benimsemediği ve Lozan'daki merkezinden şu açıklamayı yaptı: "Başkan Carter'in tutumu Lord Killian'ın defalarca tekrarladığı görüşte herhangi bir değişiklik meydana getirmemektedir, yeni uluslararası Olimpiyat Komitesi Moskova ile yaptığı anlaşmaya bağlı kalacaktır.

NE ALIRSAN 12,5

Halkın Gazetesi Demokrat

Çatalçeşme sok. No:50 Cağaloğlu/İSTANBUL Telefon: 28 08 15
Yıl: 11 Sayı: 3270/28
Ankara Bürosu: Konur Sok. 24/19 Kızılay/ANKARA Telefon: 17 01 41

BAS—SAN Basın Yayın Sanayi ve Ticaret A.Ş. adına imtiyaz sahibi Dursun AKÇAM
Genel Koordinatör Arslan B. KAFAOĞLU

Yazıişleri Yönetmeni Bülent ÖZÜKAN
Sorumlu Yazıişleri Müdürü Işık YURTÇU
Ankara Temsilcisi Dr. Ergin ATASÜ

ABONE KOŞULLARI
Yurt içi: 3 aylık 675.— TL; 6 aylık 1350.— TL; 1 yıllık 2700.— TL
Yurt dışı: 3 aylık: 1350; 6 aylık: 2700; 1 yıllık: 5400

İLAN KOŞULLARI

2,3. sayfalar (süt.cm)	400 — TL.
Devam sayfaları (süt-cm)	450 — TL.
İlan sayfaları (süt-cm)	320 — TL.
Doğum, nişan, evlenme, ölüm, teşekkür (1 süt, 5 cm)	700 — TL.
Yayın ilanları	400 — TL.
Küçük ilanlar (kelimesi)	10 — TL.

Demokrat ofset tesislerinde hazırlanmış Hürriyet ofset tesislerinde basılmıştır.

Dağıtım sürecinde tüpgazdaki vurgunların önlenmesi gerekir

Çözüm, enerji ve yakıt politikasının halkın çıkarları doğrultusunda düzenlenmesidir

4 - ARAŞTIRMA İNCELEME SERVİSİ

Sık sık tüpgaz kuyruklarının oluşması, depolama tesislerinin yetersizliğidir. Dağıtım şirketleri fazla maliyetli buldukları ek depolama tesislerini yapmamaktadırlar. Üstelik tüpgaz dağıtıcılarına göz göre göre aşırı kâr sağlanmaktadır. Buna neden devletin izlediği fiyat politikasıdır. Tüpgaz Türkiye'de üretilse bile fiyatı Basra Körfezi'nden getiriliyormuşcasına, oradaki fiyata göre saptanmaktadır. Bunu sağlayan yasa ise çokuluslu petrol tekellerinin danışmanınca hazırlanmıştır.

Daha önce belirtildiği gibi, çokuluslu petrol tekellerinin çıkarlarına hizmet eden bu fiyat tespit politikası yabancı uzmanlarca hazırlanmış ve Petrol Kanunu ile yasallaştırılmıştır.

Iş bu kadarla da kalmamakta, LPG, dağıtıcıya verilirken, sözünü ettiğimiz fiyattan ("gerçek gümrüksüz maliyet"ten) değil, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının tespit ettiği bir fiyattan verilmektedir. Bu fiyatın adı ise "itibari gümrüksüz maliyet"tir.

Son iki yıla baktığımızda şu tabloyla karşılaşırız:

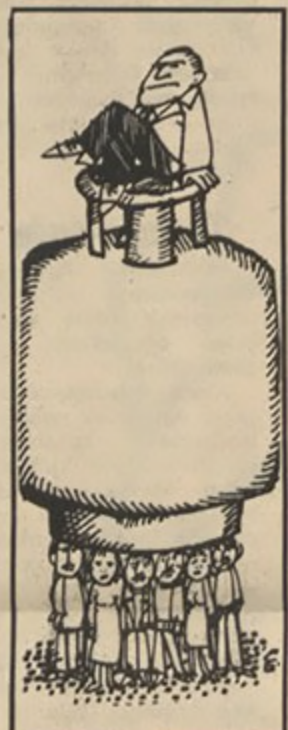
Yılı	Gerçek gümrüksüz malivet	İtibari gümrüksüz maliyet	Fark
1978	3.825	1790	- 2.035
1979	13.564	5535	-10.029

Görüldüğü gibi, LPG, dağıtıcıya, "gerçek gümrüksüz maliyet"in altında bir fiyatla verilmektedir. Yukarıdaki çizelgenin ülke-içi üretime ilişkin bir çizelge olduğu, dışalımla sağlanan LPG'nin daha yüksek maliyetli olduğu hatırlanır ve Türkiye'deki tüketimin 1978'de 745 bin tona ulaştığı gözönüne alınırsa, Akaryakıt İstikrar Fonunun açığının neden 35 milyar TL'ye vardığı anlaşılır.

Dağıtıcıya verilmek üzere tespit edilen "itibari gümrüksüz maliyet"in üzerine gümrük resmi, belediye hissesi, gider vergisi, rıhtım resmi adları altında vergi eklendikten sonra oluşan fiyat ise "gümrüklü maliyet fiyatı" olarak adlandırılmaktadır. Yani, tüketici, yukarıdaki vergileri de dolaylı olarak ödemektedir.

Saptanan "gümrüklü maliyet fiyatı"na, ilk önce "genel harcamalar" adı altında dağıtıcının ton başına yapabileceği harcamalar, sonra "genel fire" adı altında dağıtımda olabilecek fire payı ve bunların üzerine de, dağıtıcıya verilen ton başına 100 lira kar eklenmekte ve böylece 'Anadepo Satış Fiyatı" saptanmaktadır. Aslında dağıtıcının ton başına kârının 100 TL'nin üzerinde olması son derece olanaklıdır. Şöyle ki: Örneğin 1979 verilerini alırsak, Anadepo Satış fiyatı ortalama 7200 TL'dir.

Ton başına gümrüklü maliyet fiyatı:	6335 TL
Ton başına dağıtıcının yapacağı harcamalar:	750 TL
Ton başına dağıtıcının uğrayacağı fire:	65 TL
Ton başına dağıtıcının kârı:	100 TL
	7200 TL

● **Devlet, tüpgaz politikasıyla tüketimi kamçılayıp tekellerin daha çok tüpgaz, daha çok ocak, fırın satıp milyonları kazanmasını sağlamaktadır.**

● **Genel olarak enerji ve özel olarak da yakıt politikalarının halkın çıkarları ve ihtiyaçları doğrultusunda biçimlenmesi gerekir.**

Ancak, "genel harcama" ve "fire" miktarları oldukça yüksek tespit edilmektedir. Bu miktarların tespit edilmesinde tek ölçüt, yüksek maliyetler ve aşırı istihdam ile çalışan Petrol Ofisi' dir. Özel tekeller "azami kâr" amacıyla uyguladıkları etkin işletmecilik, düşük ücretler, vb. yollarla, kendilerine ayrılan "genel harcamalar" ve "fire payı" miktarlarını asgariye indirerek ton başına 100 TL olan resmi kârı, böylece 300-400 TL'ye rahatlıkla çıkarabilmektedirler. Sadece resmi kârı düşünürsek, 1977'de dağıtılan 745 bin ton LPG'den tekellerin " ,5 milyon TL kazandı ları ortaya çıkar. Oysa l tüketimin 697 bin ton olduğu, toplam resmi kârın da 69,7 milyon olması gerektiği 1977 yılında, dağıtımın % 25'ini gerçekleştiren İpragaz tek başına bu işten 60milyon TL kâr etmiştir. O halde, 1977'de dağıtıcıların kârı 69,7 milyon değil en az 240 milyon TL'dir. Bu da, dağıtıcıların kârının sadece resmi kârla sınırlı olmadığını, dağıtıcıların oldukça yüksek tespit edilen "genel harcamalar" ve "fire payı"ndan da milyonlar vurduklarını göstermektedir.

Halkın gaz sıkıntısı çekmesini önlemek için 225 milyon TL'lik ek depolama tesisi yatırımından kaçan tekellere, devlet, her yıl, havadan, en az 225 milyon TL dağıtıcılık kârı sağlamakta, onların daha da palazlanmalarına yardımcı olmaktadır. Tüpgaz dağıtımının son halkası olan bayilikte de halk zararına birçok dolaplar dönmektedir. Bu kesimde dönen karaborsacılık, eksik gramajlı tüp satma, vb gibi dolaplar halkımızca yakından bilinmektedir. Dağıtım tekellerinin sömürüsü yanında bu dolaplar devede kulak kaldığından bayi halkasındaki sorunlara burada girmeyeceğiz.

DEVLET NE YAPIYOR?

Emekçi halkın gaz kuyruklarında ömür tüketmesi, dağıtıcı aracıların her yıl havadan milyonlar kazanması karşısında devlet ne yapmaktadır? Devlet, tüpgaz dağıtımı gibi önemli ve büyük vurgunlar yapılan bir alanı birkaç tekele ihsan ederek onların giderek palazlanmalarını, kasalarına kasa eklemelerini sağlamaktadır. Tüpgaz fiyatı politikasıyla tüketimi kamçılayıp tekellerin daha çok tüpgaz, daha çok ocak, fırın satıp milyonlar kazanmasını sağlamaktadır devlet. Halkın parasıyla rezil olması karşısında hükümetler hiçbir önlem almamaktadır. Ecevit Hükümetinin 1979 programındaki tüpgaz dağıtımının Doğu'da Petrol Ofisi tarafından yapılmasına ilişkin maddesi uygulamaya konmamıştır. Tüpgaz dağıtımı konusunda birşey yapılmamıştır. Yapılamamaktadır da. Çünkü siyasi iktidar, dolayısıyla hükümetlerin ipleri tekellerin, toprak ağalarının, tefecilerin elindedir. Yine Ecevit Hükümeti döneminde % 49 hissesi devlet kuruluşu TPAO'ya ait olan İpragaz'ın, TPAO bürokratlarının sahip olduğu % 2 hissesi satın alınarak, %51 hisse ile devlet kontrolüne alınması istenmiştir. İstenmiştir ama başarılamamıştır. Çünkü Hükümet kafasını, İpragaz'ın kuruluş sözleşmesindeki % 49'u TPAO'ya, % 49'u Evroka Metal denen tekele, % 2'si de TPAO bürokratlarına ait olan hisse dağılımının hiçbir şekilde değiştirilemeyeceği, alınıp satılamayacağı maddesine çarpmıştır!

NE YAPILMALI?

Tüpgaz dağıtımının başdöndürücü bir hızla tırmandığı ortada. Devlet, tekeller lehine "ucuz"a tespit ettiği LPG fiyatlarının neden olduğu Akaryakıt Fonu'ndaki 35 milyar TL'lik açığı, Hazine kaynakları ve petrol ürünlerine yapılacak zamla kapatmak isteyecektir. Yani, tekeller lehine kamçılanan tüketimin maliyeti, yine emekçilerin sırtına yüklenecektir.

Görüldüğü kadarıyla, tüpgaz kuyrukları, emekçilerin sırtına binen giderek artan tüpgaz fiyatları, bizzat, içinde yaşanılan sömürü düzeninin işleyişinden kaynaklanmaktadır. Dışa bağımlı çarpık Türkiye kapitalizmi enerji politikasını tümüyle petrole, bunun devamı olarak da, yakıt politikasını ağırlıkla LPG'ye dayandırmıştır. Şimdiye kadar anlatılanlardan da görüleceği gibi, bu durum tümüyle emekçilerin aleyhine, yerli-yabancı tekellerin ise lehine bir politikadır.

Bu düzenin emekçiler lehine köktenci bir biçimde değiştirilmesi sürecinde, genel olarak enerji ve özel olarak da yakıt politikasının halkın çıkarları ve ihtiyaçları doğrultusunda biçimlenmesi gerekir. Bunun için de yerüstü ve yeraltı kaynaklarının kullanımı ve enerji politikasında şunların yapılması gerekir:

- En kısa zamanda yerüstü ve yeraltı kaynaklarımız, sömürünün en yoğun olduğu alanlardan (Petrol, boraks gibi) başlanmak üzere kamulaştırılmalıdır.
- Yabancı şirketlere derhal el çektirilmelidir.
- Su kaynaklarının kullanılmasına hız verilmelidir.
- Orman ürünleri emekçi halkın yararına en ekonomik biçimde değerlendirilmelidir.
- Yerüstü ve yeraltı kaynaklarımız işlendikten sonra ihraç edilmelidir.
- Enerji kaynakları üretimi ve dağıtımı tümüyle kamulaştırılmalıdır. Emperyalistlerin dayattığı petrol kanunu ile büyük sahaları kapatan yabancı şirketlerin faaliyetlerine derhal son verilmelidir.
- Atıl enerji kaynakları değerlendirilmeli, dış kaynaklı petrole bağımlılık azaltılmalıdır. Alternatif kullanım değeri yüksek olan doğal kaynaklar (ormanlar, vb.) korunmalıdır.
- Yerüstü ve yeraltı kaynaklarının kullanımı ve enerji konusunda bu tür uygulamaların eşliğinde yakıt politikasında da emekçilerin çıkarları doğrultusunda, tüpgaz tüketiminin kısıtlanması ve dağıtım sürecindeki vurgunların önlenmesi gerekir. LPG tüketiminin kısıtlanmasına, sanayide, ısıtmada LPG tüketimini engellemekle başlanabilir. İkinci olarak, evlere tahsis edilen elektrik miktarının artırılması ve elektrik fiyatının tüpgaza tercih edilecek biçimde ucuzlatılması, kentlerdeki tüm evlere yurdumuzda bolca bulunan kömürden elde edilecek havagazının verilmesi, LPG tüketimini kısıtlayacak bir uygulama olarak gözükmektedir. Bunun için de enerji politikasında, yurdumuzdaki zengin kömür ve su kaynaklarına dayanan bir elektrik enerjisi üretim sistemine ağırlık tanınması gerekir. Dağıtım sürecinde ise, tekellerin egemenliğine son verilmesi, ancak, bu işin bir devlet kuruluşunun tekeline verilmesiyle mümkün olabilir. Örneğin, bu doğrultuda da dağıtım işlemi, ilk elde, gaz sıkıntısını ortadan kaldıracak ek-depolama tesislerini yapması koşuluyla Petrol Ofisine verilebilir.

—SON—

ÇOCUK GAZETESİ

New-York'dan SOE

"Petrol mühendisiydim. Mesleğimi seviyordum. İyi para kazanıyordum.

Firmam beni Tampico'ya gönderdi. Bu kent Meksika'nın petrol bölgesinin merkezindedir.

Çekilmez bir yerdi. İnsanlar, bana önceden anlatıldığı gibiydiler: hileci, iğrenç, tembel. Gördüğüm, duyduğum her şey bu kanımı güçlendiriyordu. Buranın insanları iğrenç mağalaralarda yaşıyorlardı. Birkaç Pezo (*) kazanır kazanmaz, meyhanelere gidip, içiyor, şarkı söylüyorlardı. Vahşileştikleri zaman bıçaklar çekiliyordu. Fazla dikkat göstermediğim her alışverişte aldatıldım. Hatta evimin kapısının kolunu bile çaldılar. Bizim kulübün önünde her sabah aynı dilenci çocuk otururdu; dizini kilisedeymiş gibi bükerdi.

Büromdaki arkadaşlarıma sık sık,'Annem babam, göç ettiklerinde yoksul insanlarmış, ama namuslu ve dürüstmüşler. Çok çalışıp yükselmişler. Bizi, çocuklarını okula gönderdiler,' derdim. Bizim orada çalışanlardan biri bir kez bana döndü ve dedi ki: 'Buradaki çocuklar okula gidemediği ve üzerlerine giyecek bir şey bulamadığı için siz okula gidebildiniz ve giyecekleriniz oldu.'

Bu adamın kendisini hiç ilgilendirmeyen işlerle uğraşanlardan biri olduğunu düşündüm. Daha bir sürü şey söyleyecekti, ama sırtımı döndüm ona. Bizim bölüm şefine, bu adamın her hareketini dikkatle izlemesini söylemişlerdi.

O sıralar başkan seçimleri vardı. Yeni başkan, Cardenas, – alışılageldiği gibi– eski başkan ve çevresindekiler tarafından önerilmişti. Eğlenceler,toplantılar, halka karşı konuşmalar oldu– alışılageldiği gibi. Yeni gelen, her türlü taşıtla, atla, ülkenin her yanını dolaştı, halka birçok şey vaat etti, – alışılageldiği gibi– adalet, özgürlük...

Petrol işçilerinin grevi başladığında arkadaşımla ben şöyle düşündük: Ne arsız insanlar blöf bu. Ciddi değil. Meksika yüksek hakem kurulu ücret talebini olumlu karşıladığında, biz firmadakilerin düşüncesi şuydu: Ne olursa olsun kabul etmemeli. Kendi yüksek hakem kurulumuzu çağırdık ve Amerikalıların kararını yürürlüğe koymayı kararlaştırdık.

Bunun üzerine Meksika hükümeti, petrol şirketlerinin mülklerine elkoydu. Kulelerimiz, boru hatlarımız ve rafinelerimiz, hep onun oldu. Bu bizim için sadece gülünecek bir şeydi. Bu aldıklarıyla hiç bir şey yapamazlardı; vahşiler ya da çocuklara benzetiyorduk onları.Cardenas biz olmadan ne yapabilirdi ki? Devlet çabucak çökerdi.

Protestolar, tehditler başladı. Hükümetlerimiz notalar verdiler. Herhangi bir kimsenin bu haydutlardan petrol alması, bizce olanaksızdı. Eğer Cardenas elkoymayı onaylayacak denli çılgın olsa bile böyleydi bu. İlk ayın aylıklarını ve ücretlerini bile bir araya getiremezdi o.

Bizim şirketin birçok memuru, ailesini alıp kaçtı. Çünkü halk birden efendi olmuştu şimdi. Bunun tadını almaya başlamıştı. Halkın bütün kentlerde kuyruklar oluşturduğunu, hükümete gerekli olan ve kendilerinde bulunan eşyaları verdiğini bize anlattıklarında gülüyorduk. Biri hindisini veriyordu, öbürü kendi tezgahında dokuduğu örtüyü, bir üçüncüsü gümüş küpelerini. İşte böyle kandırmışlardı onları, hükümetin borçlarını tavuklar ve küpelerle kapatabileceklerini söylemişlerdi.

Tampico'da yüzlerin nasıl ezikleştiğini ve daha kaygılı anlatımlar kazandığını alay ve hoşnutlukla izliyorduk– elkoymadan sonraki ilk ödeme günü olan cumartesi. Sabah geçti. Bizim önceden söylediğimiz gibi, beklenen para gelmedi. Yolda kızgın bakışlarla karşılaştık.

Birdenbire, para paketlerini getiren uçağın geldiği haberi duyuldu. İnsanlar ferahladılar. Ana büronun olduğu caddeye yığıldılar. Gülümseyerek, suskun izliyorlardı boşaltılan paketleri. Nöbetçi yoktu. Kalabalık, açık büroya daldı.

En öndekiler, hemen atılıp 5-10 Pezoluk banknotların kağıt bantlarını yırttılar, saymakta ve hesaplamakta kasiyerlere yardım ettiler.

Yardım edenlerin arasında hep bizim kulübün önünde dizini kıvırıp dilenen çocuğu da gördüm; ya da gördüğümü sandım. Ayağının üzerinde yükseliyordu, büyükler gibi hesaptan anlıyordu şimdi.

Kafam karmakarışık olmuştu. Eve giderken birine sordum: 'Bu kadar çok para ve nöbetçi yok; bu tehlikeli değil mi? ' Adam soğuk soğuk baktı yüzüme. 'Kendi paralarını mı çalacaklar? ' diye cevap verdi.

Derin derin düşünmeye başladım. Ödeme sabaha doğru bitti. Sonradan gördük ki, tek Centavo eksik değildi.

Giysilerimle yattım, uyuyamadım. Gece boyunca sokaktan mutlu bir gürültü geliyordu. Başımdan geçen her şeyi düşünmeye koyuldum. Aklıma gelenler, sabah ışığında kararan düşünceler değildi. Tüm yaşamımı değiştiren düşüncelerdi."

(*) Pezo: Meksika parası. Bizim lira gibi Meksika'nın "kuruş"u da Centavo'dur.

TV'de BUGÜN

19.00 HABERLER

19.05 GÖKYÜZÜ PRENSLERİ

19.30 ANADOLU'YA

Programda Denizli ve çevresindeki dokumacılık ve dokumacılığın sorunları konu ediliyor.

20.00 HABERLER

20.35 UYKUDAN ÖNCE

20.45 BEŞ DAKİKA

20.50 TÜRK SANAT MÜZİĞI

21.15 TV'DE SİNEMA

"GÜZELLER GÜZELİ"

Yönetmenliğini Luchino Visconti'nin yaptığı filmin başrollerini Anna Magnani ve Valter Chiari paylaşıyorlar.

22.50 HABERLER